

Pražská vysoká škola psychosociálních studií

**Vliv materialistické hodnotové orientace na výběr
životního partnera**

Aneta Benáková

Vedoucí práce:

Doc. PhDr. Karel Hnilica, CSc.

Praha 2015

Prague College of Psychosocial Studies

**The influence of materialistic value orientation to choose
a life partner**

Aneta Benáková

The Diploma Thesis Work Supervisor:

Doc. PhDr. Karel Hnilica, CSc.

Prague 2015

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s využitím pramenů a literatury uvedené v seznamu.

V Praze, dne 12.4.2015

.....

Děkuji panu Doc. PhDr. Karlu Hnilicovi, CSc. za odborné vedení a pomoc při vytváření této diplomové práce, za jeho cenné rady, připomínky, vstřícnost a ochotu.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá vlivem materialistické hodnotové orientace na kritéria výběru životního partnera u mužů a žen. Tato práce je rozdělena do dvou částí, na část teoretickou a část praktickou. Teoretická se zaměřuje na vymezení pojmu materialismus a dále na výzkumy v ČR a zahraničí, zabývající se touto problematikou. Dále jsou v práci popsány na kritéria výběru životního partnera u mužů a žen z pohledu evoluční psychologie a dále na výzkumy v ČR a zahraničí, zabývající se daným tématem. V praktické části diplomové práce je popsán průběh a výsledky výzkumu provedeného pomocí dotazníkového šetření s cílem zjistit, jaký vliv má materialistická hodnotová orientace na kritéria výběru životního partnera u mužů a žen.

KLÍČOVÁ SLOVA

materialismus, materialistická hodnotová orientace, výběr partnera, evoluční psychologie

ABSTRACT

This dissertation thesis deals with the influence of materialistic value orientation of men and women on the selection criteria for a life partner. This work is divided into two parts, theoretical and practical part. The theoretical part focuses on the definition of materialism and further research in the country and abroad, dealing with this issue. Furthermore the work described on criteria for choosing a partner for men and women from the perspective of evolutionary psychology and further research in the country and abroad, dealing with the topic. In the practical part of this thesis describes the process and results of research carried out by means of a questionnaire survey to determine the effect of men and women materialistic value orientation on selection criteria for a life partner.

KEYWORDS

materialism, materialistic value orientation, partner selection, evolutionary psychology

OBSAH

ÚVOD	9
TEORETICKÁ ČÁST	10
1 MATERIALISTICKÁ HODNOTOVÁ ORIENTACE.....	10
1.1 Materialistické a postmaterialistické hodnoty.....	10
1.2 Materialismus	11
1.3.1 Dimenze materialistických hodnot	12
1.4 Výzkumy materialistické hodnotové orientace v zahraničí	13
1.4.1 Mezigenerační rozdíly v materialistické hodnotové orientaci.....	13
1.4.2 Se spotřebou související emoce a materialismus.....	13
1.4.3 Materialismus a spokojenost se životem	14
1.4.4 Materialismus, sociální potřeby a subjektivní pohoda (well-being). 15	
1.4.5 Materialismus a dárky sobě	15
1.4.6 Média, lidské štěstí a materialismus	16
1.4.7 Materialismus, emoce úžasu, míru a životní spokojenost	17
1.4.8 Materialismus, spotřeba luxusu a subjektivní pohoda	17
1.5 Výzkumy materialistické hodnotové orientace v ČR.....	18
1.5.1 Vlivy sociálního statusu a materialistické hodnotové orientace na spokojenost se životem studentů středních škol	18
1.5.2 Vlivy materialistické hodnotové orientace na spokojenost se životem	19
1.6 Rozdíl v materialismu mezi muži a ženami	19
1.7 Otázky týkající se materialismu	20
2 VÝBĚR PARTNERA.....	22
2.1 Výběr partnera z pohledu evoluční psychologie	22
2.1.1 Výběr partnera u žen z pohledu evoluční psychologie.....	23
2.1.2 Výběr partnera u mužů z pohledu evoluční psychologie.....	27
2.2 Výzkumy výběru partnera z pohledu evoluční psychologie v zahraničí 30	
2.2.1 Výběr partnera podle jeho sportovní účasti	30
2.2.2 Heterogamie versus Homogamie	31
2.2.3 Pohlavní výběr ve Švédsku.....	31

2.3 Výzkumy výběru partnera z pohledu evoluční psychologie v ČR.....	32
2.4 Materialismus a manželství	33
PRAKTICKÁ ČÁST	35
3 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ	35
3.1 Cíl výzkumného šetření.....	35
3.2 Výzkumné hypotézy	36
3.3 Výzkumný vzorek	37
3.4 Metody výzkumu dat.....	40
3.5 Sběr dat.....	42
3.6 Způsob zpracování dat.....	42
4 VÝSLEDKY VÝZKUMU	43
4.1 Otázka č.1	43
4.2 Otázka č.2	43
4.3 Otázka č. 3	43
4.4 Otázka č. 6	44
4.5 Otázky č. 7-14	45
4.6 Otázka č. 15	57
4.7 Otázka č. 16	60
4.8 Otázky č. 17-22	63
5 ZÁVĚR VÝZKUMU	71
5.1 Hypotéza 1	71
5.2 Hypotéza 2.....	72
5.3 Hypotéza 3.....	72
5.4 Hypotéza 4.....	73
5.5 Hypotéza 5.....	73
ZÁVĚR.....	74
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	75
PŘÍLOHA.....	I

ÚVOD

Každý člověk udělá několik rozhodnutí za den. Ať už to jsou malá či velká rozhodnutí, jsou ovlivněna mnohými faktory, jako je například výchova, zdraví, politická příslušnost, emoční rozpoložení, finanční situace, výška dosaženého vzdělání, nebo uspořádání žebříčku hodnot. Díky tomu se naše výsledná rozhodnutí liší od rozhodnutí druhých.

I ve výběru životních partnerů se naše rozhodnutí liší, každý si vybíráme svého budoucího partnera z jiných důvodů a jiným stylem myšlení. Stejně jako všechna ostatní rozhodnutí, i výběr životního partnera je ovlivněn mnohými faktory. Jak je ovlivněn výběr životního partnera mírou materialistické hodnotové orientace, díky níž jedinec přikládá větší či menší důraz na hmotné statky? Je pro materialisticky výběr budoucího životního partnera otázkou lásky a zamilovanosti, nebo v ní hrají roli i praktičtější důvody?

Tato práce navazuje na bakalářskou práci z roku 2013, kdy jsme v rámci výzkumného šetření zkoumali vliv materialistické hodnotové orientace na kritéria výběru životního partnera u žen. V své diplomové práci se budu zabývat vlivem materialistické hodnotové orientace na kritéria výběru životního partnera u mužů a žen. Pokusím se ukázat, jaká kritéria při výběru partnera jsou pro materialisticky hodnotově orientované jedince méně a více důležitá a jak se vliv materialismu výběr životního partnera liší u mužů a žen.

Diplomová práce je rozdělena do dvou částí. První část, teoretická, obsahuje dvě kapitoly. První kapitola se zaměřuje na pojem materialistické hodnotové orientace a dále popisuje výzkumy zabývající se touto problematikou v ČR a v zahraničí. Druhá kapitola se zabývá výběrem partnera u mužů a žen z pohledu evoluční psychologie a dále popisuje výzkumy zabývající se tímto tématem jak v ČR, tak v zahraničí.

Po teoretické části následuje část praktická, která zachycuje průběh, výsledky a závěr výzkumu, který byl proveden za účelem zjištění, jak ovlivňuje materialistická hodnotová orientace kritéria výběru životního partnera u mužů a žen.

TEORETICKÁ ČÁST

1 MATERIALISTICKÁ HODNOTOVÁ ORIENTACE

1.1 Materialistické a postmaterialistické hodnoty

Koncept Ronalda Ingleharta je nejužívanějším, ale také i nejvíce kritizovaným pohledem na analýzu hodnotových struktur. Inglehart staví svůj přístup na konceptu Maslowovy pyramidy potřeb¹ (cit. dle HARTLA a HARTLOVÉ, 2009, s.). Rozdělení potřeb chápe Maslow jako východisko pro rozdělení hodnot do dvou skupin: materialistické a postmaterialistické. Podle něj materialistické potřeby nemají pouze hmotnou podobu, ale patří do nich i hodnoty bezpečí, zabezpečení, stabilní ekonomika, hodnoty jistoty a trvalosti řádu, boj proti kriminalitě a růstu cen, respektování sociálního řádu a zajištění základních hmotných potřeb. Mezi postmaterialistické hodnoty podle Ingleharta patří naplňování seberealizačních a sociálních potřeb, svoboda projevu, podílení se na moci, bližší mezilidské vztahy, participace na řízení v zaměstnání apod. (INGLEHART, 2006).

Inglehart přichází s dvěma hypotézami, které se vztahují na jeho koncept hodnotových struktur. První hypotéza se nazývá hypotéza vzácnosti. Podle něj se v období ekonomického dostatku a dostatku bezpečí hodnotová struktura přesouvá k vzácnějším postmaterialistickým hodnotám, jako je seberealizace, vyšší participace, rozsáhlejší a bohatší sociálně-politická existence. Naproti tomu období úpadku a ekonomického nedostatku vyvolává vyšší orientaci na ekonomické a další materiální hodnoty.

Druhá hypotéza je hypotéza socializace. Zakládá se na důležitosti naučeného vzorce při tvorbě hodnot, hlavně v období adolescence. Pokud má jedinec v období adolescence zkušenost s převahou materialistických či

¹ Uspořádání potřeb dle důležitosti uspokojení: a) fyziologické, nižší – hlad, žízeň, sex, spánek; b) psychogenní, vyšší – potřeba bezpečí a jistoty, lásky, uznání a seberealizace.

postmaterialistických hodnot, má to velký význam pro vytvoření hodnotových struktur v dospívání. Tento základ hodnotových struktur mají jedinci tendenci si uchovat po celý život.

1.2 Materialismus

Termíny materialismus a materialistický jsou volně používány v rozhovoru mezi lidmi a nejrůznějšími spisovateli či mysliteli a často bez definice. Oxfordský anglický slovník definuje materialismus jako „*oddanost k materialistickým potřebám a touze zanedbat duchovní záležitosti; způsob života, názor, nebo tendence zcela založená na materiálních zájmech*“ (cit. dle RICHINSOVÉ a DAWSONA, 1992, s. 304). BELK (1985) tvrdí, že materialismus je stav, kdy spotřebitel přikládá význam pozemským majetkům. Na nejvyšších úrovních materialismu se takové majetky stávají ústředním bodem v životě člověka a ten věří, že poskytují největší zdroje spokojenosti či nespokojenosti. Rassuli a Hollander vysvětlují materialismus jako styl myšlení, zájem o zisky a výdaje. Mukerji popisuje materialismus jako kulturní systém, ve kterém materiální zájmy neslouží k jiným sociálním cílům (cit dle RICHINSOVÉ a DAWSONA, 1992, s.304).

Podle Marshy L. Richinové a Scotta Dawsona je materialismus hodnota, která ovlivňuje způsob, jakým lidé interpretují své prostředí a strukturují své životy. Hnilica interpretuje jejich myšlenku tak, že „*materialismus je podle těchto autorů hodnotovou orientací, v níž se zrcadlí význam, který jedinec klade na získání a vlastnění materiálních statků coby forem chování nutných nebo potřebných k dosažení žádoucích cílových stavů, včetně štěstí*“ (cit. dle HNILICI, 2005, s. 386).

„*Materialisté upřednostňují materiální statky před nemateriálními požitky (například vlastnění věcí jako je automobil či dům před utrácením peněz v drahých restauracích)*“ (RENDLOVÁ, 2006, s. 48). Materiální věci jim slouží ke zvýšení jejich image a tvrdí, že jsou na nich závislí, než aby se jich zbavovali. I své zážitky činí hmatatelnými, aby je mohli dále prezentovat jako určitý symbol

jejich úspěchu, jako je například pořizování fotografií a suvenýrů, které pak mohou svému okolí ukázat.

1.3.1 Dimenze materialistických hodnot

RICHINSOVÁ a DAWSON (1992) rozdělují materialismus do tří dimenzí. První dimenzí je *ústřednost*. Ústřední roli pro materialisty hraje získávání a vlastnění objektů a majetk je na samém vrcholu hierarchie hodnot. Majetek a jeho získávání, je středem jejich života. Materialismus je životní styl, ve kterém je vysoká úroveň spotřeby materiálu cíl a slouží jako soubor plánů. Materialismus je smysl jejich života a představuje cíl každodenního úsilí.

Další dimenzí materialismu je *štěstí*. Materialisté pokládají získávání hmotných statků za nezbytné pro dosažení štěstí a spokojenosti a dobrého života (well-being). Jeden z důvodů, že je majetek a jeho získávání tak zásadní pro materialisty je ten, že ho vnímají jako nejdůležitější pro jejich a pohodu v životě. Zatímco většina lidí se snaží dosáhnout štěstí prostřednictvím jiných prostředků, jako jsou například osobní vztahy, zkušenosti či úspěchy, materialisté se ho snaží dosáhnout získáváním majetku.

Poslední dimenzí je *úspěch*. Podle množství a kvality nabytých hmotných statků hodnotí materialisté jak svůj, tak i úspěch druhých. Čím více hmotných statků člověk má, tím je podle materialistů úspěšnější. „*Materialisté se pokládají za úspěšné v míře, v níž vlastní objekty, které jim umožňují demonstrovat status, a v níž se jim daří dosažení „ideálního životního stylu“*“ (RENDLOVÁ, 2006, s. 53).

MARSHA L. RICHINSOVÁ a SCOTT DAWSON (1992) vyvinuli Škálu materialistických hodnot (MVS) k měření materialismu u spotřebitelů. Je to 18ti položkový dotazník rozdělen do 3 dimenzí popsaných výše. Dotazník byl od roku 1992 použit ve více než 100 studiích ve Spojených státech a dalších zemích.

1.4 Výzkumy materialistické hodnotové orientace v zahraničí

1.4.1 Mezigenerační rozdíly v materialistické hodnotové orientaci

BELK (1985) tvrdil, že během života dochází ke změnám v materialistické hodnotové orientaci. Na základě dřívějších poznatků shromáždil ve své studii data získaná od zástupců tří generací ze stejných rodin, aby mohl porovnávat úroveň materialismu a souvisejících postojů a jejich generační proměny.

Výzkumný vzorek obsahoval 99 respondentů z 33 rodin, kdy nejmladší generace se pohybovala ve věku 13 až 26 let, věk střední generace se pohyboval mezi 31-58 lety a nejstarší generace ve věku 55 až 92 let. Předpokládal, že se prokážou rozdíly mezi generacemi v materialistické hodnotové orientaci, dále že bude střední generace nejvíce materialisticky hodnotově orientována a nejstarší generace bude méně materialisticky hodnotově orientována (BELK, 1985).

Rendlová popisuje, že studie potvrdila vyšší materialistickou hodnotovou orientaci u střední generace, ne však významně vyšší, než nejmladší generace. Potvrdila nižší materialistickou hodnotovou orientaci u nejstarší generace (RENDLOVÁ, 2006).

1.4.2 Se spotřebou související emoce a materialismus

Lidé s vysokou materialistickou hodnotovou orientací se domnívají, že získávání a spotřeba jsou nezbytné pro jejich spokojenost v životě. Čím větší bude jejich spotřeba, tím budou šťastnější. Marsha L. Richinsová aj. provedli v roce 1992 studii, která zkoumala, zda spotřeba zvyšuje tyto požadované pozitivní pocity mezi materialisty v krátkodobém časovém horizontu. (RICHINSOVÁ aj., 1992).

První studie se zaměřovala na respondenty, kteří měli popisovat své nákupy, které jim dělají radost. Jaké pocity při nákupech a několik týdnů po nich, mají. Účastníci výzkumu popisovali jak negativní, tak pozitivní emoce. Tato

studie neprokázala rozdíl v emocích mezi více materialisticky zaměřenými jedinci a méně materialisticky zaměřenými.

Ve druhé studii měli respondenti za úkol, aby přemýšleli o všech důležitých nákupech, které provedli v posledním měsíci. Pak jim byl dán seznam 24 emocí a u každé měli na 5ti bodové stupnici označit míru dané emoce při nákupu. V odpovědích převládali pozitivní emoce jako štěstí a vzrušení (RICHINSOVÁ aj., 1992).

Nálezy naznačují, že spotřeba nevede k většímu množství pozitivních pocitů mezi lidmi s vysokou materialistickou hodnotovou orientací, než mezi lidmi s nízkou materialistickou hodnotovou orientací.

Kromě toho větší materialisté zažili silnější negativní pocity po získání majetku než menší materialisté. Tyto negativní pocity mají vliv na následné chování materialistů. Vzhledem k tomu, že věří, že větší spotřeba je udělá šťastnějšími, slouží jim k vymazání negativních pocitů ještě větší spotřeba. To je jeden z možných mechanismů pro přetrvávání bludného kruhu spotřeby popsané mnohými kritiky materialismu (RICHINSOVÁ aj., 1992).

1.4.3 Materialismus a spokojenost se životem

Materialismus a jeho vztah k životní spokojenosti je velmi obsáhlé téma, na které se prováděla již řada výzkumů. MARSHA L. RICHINS a SCOTT DAWSON (1992) zkoumali vliv materialismu na spokojenost se životem, s rodinným životem, s příjmy, životním standardem..atd.

Studie se zúčastnilo 205 respondentů a potvrdila prvotní předpoklad, že materialismus bude mít negativní vazbu ke spokojenosti ve všech aspektech života. *„Všechny vztahy byly záporné: čím vyšší byla míra materialismu, tím menší spokojenost. Nejsilnější vztah byl u (ne)spokojenosti s příjmem nebo životním standardem, nejslabší u (ne)spokojenosti s rodinným životem“* (RENDLOVÁ, 2006, s. 68).

Výsledky výzkumu jsou konzistentní se všemi ostatními studiemi na dané téma, které provedl například Russel W. Belk v roce 1985, nebo Scott Dawson a

Gary Bamossy v roce 1990, Marsha L. Richins a Scott Dawson v roce 1990, Joseph Cole a spol. v roce 1991 a Joseph M. Sirgy a spol. v roce 1993 (cit. dle WRIGHTA a LARSENA, 1993).

1.4.4 Materialismus, sociální potřeby a subjektivní pohoda (well-being)

I v Nizozemsku se prováděl výzkum materialismu. HAROLD MIESEN (2009) provedl studii, která zkoumala vztah mezi materialismem, sociální potřebou a subjektivní pohodou. Ve své práci porovnával sociální potřeby a subjektivní pohodu s jednotlivými dimenzemi Škály materialistických hodnot (ústřednost, štěstí, úspěch). Miesen předpokládal, že existuje negativní vztah mezi materialismem a subjektivní pohodou. Dále tvrdil, že usilování o štěstí skrze majetek bude v negativním vztahu s potřebou někam patřit, sociálním zajištěním a s dostatečnými rodinnými zdroji.

Studie se zúčastnilo 71 vysokoškolských studentů z Tillburg university v Nizozemí narozených v letech 1980 až 1990, tedy ve věku 18 až 29 let. Z toho bylo 43 procent mužů a 57 procent žen.

Výsledky byly v souladu s úvodními hypotézami. Dostatečné rodinné prostředky a sociální zajištění je základní pro dosažení životní spokojenosti a nedostatek těchto zdrojů zvyšuje úsilí o dosažení štěstí skrz materiální statky (MIESEN, 2009).

1.4.5 Materialismus a dárky sobě

Dárky určené sobě se v poslední době objevily jako způsob nákupu, který může být spojen s kulturními a osobnostními hodnotami. „*Mick a DeMoss (1990) definovaly dárky jako symbolickou komunikaci se sebou samým. Dárky sobě se vynořují z různých motivací a kontextů. Dárkem sobě může být například výrobek, služba nebo zážitek*“ (cit. dle RENDLOVÉ, 2005, s.58). McKeage, Richins a Debevec provedli výzkum, který stavěl na předpokladu, že materialisté mají větší sklon kupovat si dárky sobě než nematerialisticky založení jedinci.

Výzkumu se zúčastnilo 97 respondentů, z toho 46 mužů a 51 žen, převážně vysokoškolští studenti. Respondenti měli za úkol popsat povahu daru, který si dali sami sobě. Měli se zaměřit na to, co je podnítilo, aby dárek koupili, množství času, který strávili na nákupu dárku a peněžní náklady, které za dárek vydali.

Výsledky výzkumu ukázaly, že více materialisticky hodnotově orientovaní studenti měli větší sklon kupovat si dárky sami sobě, než méně materialističtí studenti. Dále potvrdily předešlé výzkumy, které tvrdí, že materialisté vnímají spotřebu jako prostředek zvýšení štěstí a dalších pozitivních pocitů (McKEAGE aj., 1993).

1.4.6 Média, lidské štěstí a materialismus

MARSHA L. RICHINS (1987) provedla výzkumnou studii zabývající se vztahem mezi médii, štěstím a materialismem. Studie se zakládala na předpokladu, že vystavování se reklamním spotům, které vybízejí člověka k nákupu nejrůznějších produktů, zvyšuje materialismus ve společnosti. Další hypotéza tvrdila, že lidé materialisticky více orientovaní jsou méně šťastní než lidé méně materialističtí.

Výzkumný vzorek obsahoval 252 dotazníků, které zjišťovaly materialistickou hodnotovou orientaci, vnímanou reálnost reklam, vystavování se médiím a spokojenost.

Výzkum neprokázal pozitivní vztah mezi vystavováním se reklamám a materialistickou hodnotovou orientací. Kladný vztah byl zjištěn pouze u těch, kteří vnímají televizní reklamy jako realistický obraz světa. Výzkum však ukázal, že čím více je člověk materialisticky orientován, tím více je nespokojen se svou životní úrovní.

1.4.7 Materialismus, emoce úžasu a životní spokojenost

Materialismus hraje negativní roli v životě lidí. Pokud jsou více materialisticky hodnotově orientováni, jsou méně spokojeni v životě, více usilují o hmotný svět a duchovní svět zanedbávají. YE TIAN a DONG LU (2014) provedli studii, založenou na výsledcích jiných studií, že materialismus má negativní dopad na životní spokojenost. Výzkum se zaměřil na tento vztah, a jak ho ovlivní to, pokud jedinec prožívá emoce úžasu či míru.

Studie obsahovala informace od 114 studentů, z toho 99 žen a 15 mužů. Výsledky potvrdily závěry jiných studií, že čím je jedinec více materialisticky hodnotově orientován, tím je méně spokojený se svým životem a má větší preferenci pro nákup hmotných statků. A pokud tento člověk bude mít nějaké zkušenosti s emocí úžasu, bude schopný výrazně zlepšit svou životní spokojenost. Tento výzkum prokázal, že emoce úžasu, jako lokální druh pozitivní emoce, může být prospěšná pro podporu životní spokojenosti (YE TIAN a DONG LU, 2014).

1.4.8 Materialismus, spotřeba luxusu a subjektivní pohoda

Materialismus je způsob života, vyznačující se honbou za bohatstvím. HUDDERS a PANDEALERE (2011) zkoumala jeden z mechanismů, který by mohl přispět k pokračujícímu úsilí o materialismus. Tvrdí, že spotřeba luxusního zboží² může posílit materialistický životní styl. Studie se zabývala vztahem spotřeby luxusu, materialismu a kognitivní a afektivní subjektivní pohody.

Studie probíhala ve vlámské části Belgie. Zúčastnilo se ho 584 studentů vysokých škol výměnou za daní zápočtu. Výzkum ukázal, že více materialističtí jedinci jsou více nakloněni konzumovat luxusní zboží, než méně materialističtí. Kromě toho, luxusní spotřeba vede ke zvýšení pozitivní nálady, snižuje negativní pocity a zvyšuje spokojenost se životem, výrazněji u větších materialistů než u

² luxusní značky, které jsou spojeny s jedinečností, což znamená prémiová kvalita/esteticky přitažlivý desig, exkluzivita, tzn. nákladnost/nebo vzácnost

menších. Tedy materialisté se více angažují v nákupu luxusního zboží a mají z toho i větší prospěch ve smyslu zlepšení nálady.

1.5 Výzkumy materialistické hodnotové orientace v ČR

1.5.1 Vlivy sociálního statusu a materialistické hodnotové orientace na spokojenost se životem studentů středních škol

BARIEKZAHYOVÁ aj. (2009) studovali vliv sociálního statusu a materialistické hodnotové orientace na spokojenost se životem u studentů středních škol. Předpokládali, že čím vyšší bude sociální status studenta, tím méně bude materialisticky hodnotově orientován. Výzkumu se zúčastnilo 395 středoškolských studentů z gymnázií, SOŠ a SOU.

Jejich studie potvrdila, že čím vyšší je sociální status rodiny, ve které se student narodil, tím méně je tento student materialistický. Ukázalo se, že nejvíce materialistických studentů je na středních odborných učilištích (SOU) a nejméně materialistů je mezi studenty gymnázií. Díky výzkumu se zjistilo, že čím jsou studenti více přesvědčeni o tom, že materiální věci jsou podmínkou k dosažení štěstí, tím méně jsou spokojeni.

Bariekzahyová a spolupracovníci vyšli z předpokladu, že čím více je jedincům upřeno dosažení vyššího sociálního statusu prostřednictvím vzdělání, tím silněji mohou usilovat o získání vlivu, prestiže a úcty prostřednictvím demonstrování materiálních symbolů sociálního statusu (BARIEKZAHYOVÁ aj., 2009). Výsledky jejich výzkumu potvrdily i fakt, že typ střední školy, kterou daný student studuje, ovlivňuje jeho materialistickou hodnotovou orientaci a tím i kvalitu jeho života.

1.5.2 Vlivy materialistické hodnotové orientace na spokojenost se životem

K. HNILICA (2005) provedl výzkum vlivu materialismu, sebeúcty, neuroticismu a extroverze na spokojenost se životem. Předpokládal, že čím bude jedinec více materialisticky hodnotově orientován, tím méně bude spokojený se svým životem. Dále stavěl na předpokladu, že část vlivu sebeúcty a neuroticismu na spokojenost se životem bude zprostředkovávat materialistická hodnotová orientace.

Výzkumný vzorek obsahoval 208 respondentů pracujících ve veřejné správě ve věku 19-60 let.

Hnilica zjistil, že vliv sebeúcty na spokojenost se životem není zprostředkován materialistickou hodnotovou orientací. Dále vyzkoumal, že čím více jsou lidé neurotičtí, tím více jsou materialističtí a tím nižší mají sebevědomí. A čím více lidé věří, že jejich štěstí je závislé na jejich majetkových poměrech, tím méně jsou spokojeni se svým životem. Tento fakt souvisí i s tím, že čím více jsou jedinci neurotičtí, tím více si myslí, že nejsou šťastní, protože nemají dostatek majetku (HNILICA, 2005).

1.6 Rozdíl v materialismu mezi muži a ženami

Z obecných výzkumů vyplývá, že muži jsou více materialističtí než ženy, i když většina těchto výzkumů byla zaměřena na děti a dospívající. Cohen a Cohen v roce 1996 nenašli žádné rozdíly v pohlaví v materialismu u teenagerů. Schaefer, Hermans a Parker v roce 2004 také nenašli žádné významné rozdíly v materialismu mezi americkými, čínskými a japonskými adolescenty. Při porovnání dětí ve školním věku byli významně více materialističtí chlapci než dívky. Stejně tak u srovnání dětí ve věku devíti až čtrnácti let byli více materialisticky orientováni chlapci (cit dle LEARY, 2007).

Windischová a MacDermott provedli v Austrálii studii rozdílu pohlaví v materialismu na dospělých lidech. Výzkum ukázal, že muži mají významně

vyšší hladinu materialismu, a potvrdil předchozí výzkumy prováděné v Austrálii Kameninim v roce 2005 a Ryanem a Dziurawiecem v roce 2000. (WINDISCHOVÁ a MACDERMOTT, 2009).

Dále se ve výzkumu ukázalo, že ženy jsou celkově menší materialistky, ale čím jsou více materialisticky zaměřené, tím méně se domnívají, že se jim splní jejich životní sny. Tento efekt je ještě výraznější u žen, které se cítí více osamělé. To může indikovat, že ženy, které se cítí samy, mají tendenci více chodit nakupovat, aby si zvýšily svoje sebevědomí.

U mužů studie zjistila, že čím je jejich materialistická orientace vyšší, tím hůře vnímají svoji kvalitu života. To může svědčit o sociálním tlaku z jejich společenského okruhu více konzumovat. Podobně Belk v r. 1988 zjistil, že mladí lidé používají materiální věci jako rozšiřování sebe sama. Je tedy možné, že muži dle této studie používají materiální věci jako projevení sebe sama v rámci svých společenských okruhů (cit. dle WINDISCHOVÁ a MACDERMOTT, 2009).

Výzkumy neodhalily, proč jsou rozdíly v materialismu mezi pohlavími, ale lze to vysvětlit typickou mužskou socializační zkušeností. Je možné, že muži vnímají s větší pravděpodobností důležitější spojení mezi kvalitním zbožím, postavením a prestiží mezi svými vrstevníky. Naopak dle Kwaka aj. z roku 2002 ženy sice bývají obecně vnímány jako více materialistické a jsou zobrazeny v médiích více si užívající nakupování a provádějící sociální srovnávání podle spotřebitelských produktů a mají obvykle větší spotřebitelskou orientaci než jejich mužské protějšky, ale jejich záměr v nákupech je možná víc instrumentální či altruistický – to znamená, že mohou nakupování brát spíše jako zajišťování cenných zdrojů pro svoje rodiny (cit dle LEARY, 2007).

1.7 Otázky týkající se materialismu

Jedna ze základních otázek týkajících se materialismu je ta, zda je materialismus pozitivní nebo spíše negativní vlastnost. BELK (1985) uvádí, že většina psychologů tvrdí, že se spíše přibližuje k negativní vlastnosti, ale Csikszentmihalyi a Rochberg-Halton v roce 1978 a 1981 předpokládají, že

materialismus není nutně buď dobrý, nebo špatný. D'Arcy v roce 1967, Masson roku 1976 a Belk v roce 1975 poukazují na psychopatologii masochismu, sebe-návisti, mentální anorexii a další sebe-destruktivní nutkání, které mohou být základem pro úmyslné sebe-odmítnutí materiálních zdrojů spokojenosti (cit dle BELKA, 1985). Na druhé straně, materialistické rysy chamtivosti, lakoty a závisti mohou být také patologické a mohou vést třeba k lidské bídě spíše než ke štěstí.

Belk popisuje další otazník nad materialismem, zda je materialismus v podstatě egoistická vlastnost, která se staví proti altruismu³ a jinému podobnému prosociálnímu chování, jako je například rozdávání. Altruismus a egoismus podle něj nejsou v protikladu, a altruistické chování je pravděpodobně egoisticky motivováno (BELK, 1985).

Jako možný další problém v pojetí materialismu je dopad materialismu na mezilidské vztahy. Ve výchově dětí máme tendenci k vyvolávání požadovaného chování dáváním, odpíráním a odnímáním materiálních odměn jako jsou například potraviny, hračky a další dárky, které dospělí dávají dětem. Použití těchto spotřebních položek jako odměn může podpořit materialistické motivace. Otázkou je, zda poskytování hmotných statků je adekvátní náhradou za více přímé mezilidské projevy lásky.

³ „nesobecký charakter mezilidských vztahů, láska pro blaho druhých; projevuje se myšlením, cítěním a jednáním kt. bere ohled na ostatní lidi“ (HARTL a HARTLOVÁ, 2009, s. 33).

2 VÝBĚR PARTNERA

Každý z nás potká za život údajně 100 až 150 lidí, s nimiž by měl šanci mít spokojené a šťastné soužití. Jak ale poznáme, která z oněch vhodných bytostí je ta pravá? Nejsme nadáni nadpřirozenou silou, která nám umožňuje nahlédnout do duší našich potencionálních partnerů a partnerek a ani všechny celkem spolehlivé diagnostické testy, podle kterých bychom zjistili jejich osobnostní rysy, nám nejsou v reálných životních situacích nic moc platné.

Ale „*lidé nikde a nikdy netouží stejnou měrou po všech ostatních členech opačného pohlaví. Všude nalezneme potenciální partnery preferované nebo ty na vedlejší koleji. Naše sexuální tužby se projevují stejně jako naše ostatní touhy*“ (BUSS, 2009, s. 9). Partnerství a výběr partnera patří k nedůležitějším životním úkolům člověka.

2.1 Výběr partnera z pohledu evoluční psychologie

Evoluční psychologie se dívá na výběr partnera pomocí Darwinovy evoluční teorie. Charles Darwin přišel s revolučním vysvětlením záhad páření jedinců. Buss popisuje, že se Darwin na začátku své teorie zaměřoval na podivný způsob, jakým se u některých živočichů vyvinuly některé znaky, které jsou zdánlivě překážkou k jejich přežití v přírodě (BUSS, 2009). Darwin po nějaké době došel k závěru, že tyto znaky se vyvinuly proto, aby vedly k lepší reprodukční zdatnosti jejího majitele (např. paví pera), tím mu dodávají výhodu v soutěži o vytouženou samici a pokračování jeho genetické linie.

Podle Darwina má pohlavní selekce dvě formy. První z nich spočívá v soupeření příslušníků stejného pohlaví při namlouvání druhého pohlaví a výsledek jejich souboje usnadní vítězi sexuální dostupnost u příslušníků druhého pohlaví. Vyhrává většinou buď silnější, inteligentnější nebo rychlejší tvor. Svým vítězstvím v souboji má větší šanci uspět. Větší frekvence páření umožňuje větší počet potomků a tím pádem i větší možnost pokračování genetické linie.

Druhá forma Darwinovy pohlavní selekce se týká výběru partnera na základě preferencí určitých vlastností budoucího partnera. Buss říká, že tvorové, kteří disponují určitými vlastnostmi, jež se upřednostňují při výběru partnera, jsou vybíráni častěji a jejich genům se tedy daří lépe. Naopak u tvorů, kteří takovéto vlastnosti nemají, se snižuje možnost pářit se a jejich geny zanikají (BUSS, 2009). Kenrick tvrdí, že na základě této teorie by mohli evoluční psychologové navrhnout, aby historicky úspěšné chování v partnerském výběru nadále ovlivňovalo aktuální partnerské volby, neboť tato vybraná chování vedla k pokračování existence a prosperity lidstva (cit. dle SHOEMAKE, 2007).

Denesiuková tvrdí, že evoluční psychologie předpokládá, že na každé pohlaví působily různé tlaky v rámci zachování druhu. To mělo za následek vyvinutí pohlavně specifických mechanismů a to jsou příčiny pohlavně diferencovaného chování. U obou pohlaví se vypracovaly různé strategie, aby bylo zajištěno jejich přežití a reprodukční úspěch. To vysvětluje, proč se muži a ženy psychologicky liší. Mají tendenci zaujímat různé společenské role. Evoluční psychologové vysvětlují rozdíly mezi pohlavími založen na odlišných rodičovských investicích (DENISIUKOVÁ, 2005).

Darwinova teorie pohlavní selekce byla první z prací, která se snažila vysvětlit párové chování, tím že zmapovala klíčové procesy, které identifikují preference při namlouvání a partnera a soupeření o něj. Tato teorie byla dlouho odmítána mužskou částí vědeckého světa, protože větší úloha při rozhodování o výběru partnera se přiřazovala u Darwina samicím, kterým byla do té doby spíše přisuzována pasivní role ve výběru partnera (BUSS, 2009).

2.1.1 Výběr partnera u žen z pohledu evoluční psychologie

To co ženy chtějí od svých partnerů, je záhadou pro mužskou veřejnost. Muži si nikdy nepřipustí, že ženské preference pro výběr partnera jsou složitější a záhadnější než preference všech ostatních živočišných druhů bez rozdílu pohlaví. Vlastnosti, které ženy preferují, nemají neměnnou charakteristiku. Vzhledem k tomu, že se vlastnosti časem mění, musejí ty ženy, které se ocitly na sňatkovém

trhu⁴, velmi dobře zkoumat a pečlivě vybírat potencionálního životního partnera. Buss naznačuje, že evoluce prosazuje ženy, které preferují muže disponující takovými vlastnostmi, jež s sebou přinášejí užitek, a které odmítají muže s vlastnostmi, jež přinášejí ztráty. Každá jednotlivá vlastnost muže tvoří jednu složku z jeho výsledné hodnoty partnera pro ženu. Každá z jejích preferencí se snaží vystopovat příslušnou složku. (BUSS, 2009).

Preference, které upřednostňují určitou složku, úplně neřeší celý problém. Ženy musí překonat více překážet při výběru partnera a vyhodnotit své specifické potřeby. Tentýž muž může mít pro rozdílné ženy různou hodnotu. Například mužova ochota podílet se na aktivní péči o dítě může být cennější pro ženu, která nemá po ruce příbuzenstvo, které je ochotné pomoci, než pro ženu, která ho má. Při výběru partnera musí ženy rozlišit a dobře odhadnout signály, které napovídají, zda tento muž opravdu disponuje potřebnými vlastnostmi, které jsou pro danou ženu důležité (BUSS, 2009).

Jedna z nejdůležitějších vlastností u muže jsou zdroje a jeho přístup k nim. BUSS (2009) říká, že vývoj samičích preferencí pro takové samce, kteří nabízejí bohaté zdroje, je zřejmě nejstarší a univerzálně platný základ samičího výběru v celé živočišné říši. Ženy preferují ekonomické zdroje téměř dvakrát více než muži. Todosijević, Ljubinković a Arančić provedli výzkum v Srbsku a zjistili, že ženy nevnímaly vlastnosti u partnera přímo spojené s materiálním bohatstvím za více žádoucí než muži. Rozdíly získali u rysů nepřímo souvisejících s materiálním bohatstvím potencionálního partnera a jeho připravenost sdílet zdroje rovným dílem - ženy více preferovaly a považovaly za více žádoucí vlastnosti jako je vážnost, nezávislost v podnikání a upřímnost (TODOSIJEVIĆ aj., 2003).

„Novinové inzeráty heterosexuálních žen hledajících partnera naznačují, že jim záleží především na jednom ze dvou druhů vlastností – ukazatelé velkého majetku nebo statusu nebo ukazatelé ochoty investovat do samotného vztahu“ (BARETT aj, 2007, s. 143). Majetek je důležitý především v tradičních

⁴ *“sociální prostor, v němž dochází k setkávání, vzájemnému oceňování, zvažování a vytřídování párů, které potencionálně směřuje k manželství“* (MOŽNÝ, 2002, s.100)

ekonomikách, protože umožňuje ženám více investovat do potomků. Ženy, které si umějí zajistit přístup k více zdrojům, jsou schopny se lépe postarat o svoje děti.

Buss tvrdí, že podle evoluční psychologie ženy touží po mužích na vysokých postech ve společnosti, protože pomocí vysokého sociálního postavení je možné ovládnout zdroje. Díky nim mohou rodiče zabezpečit svoje děti a vyšší společenské postavení současně umožňuje dětem zúčastnit se nejrůznějších společenských příležitostí. K lepšímu společenskému postavení se váže i lepší výživa, zdravotní péče a rozsáhlejší pozemky (BUSS, 2009).

Buss popisuje výzkum, který zjistil, že americké ženy kladou u svých partnerů velký důraz na vzdělání a stupeň profesionality – vlastnosti, které mají úzkou souvislost se společenským statusem. Uvedená studie prokázala, že ženy hodnotí nedostatek vzdělání u potenciálních manželů jako vysoce nežádoucí (BUSS, 2009). Bereczki a Csanaky zjistili, že maďarské ženy preferují partnery se stejným nebo vyšším stupněm vzdělání, než je jejich vlastní, a že takové páry mají signifikantně více dětí, než ty, u kterých má žena vyšší vzdělání než muž (cit. dle BARETTA aj., 2007).

Dalším aspektem při výběru partnera je jeho věk. Ženy hledají o něco starší muže, než jsou ony samy. *„Vyšší věk přináší mužům často návod, jak se dostat ke zdrojům a k prostředkům. Stejně jako mladí musejí napřed dospět, než je jim dovoleno vstoupit do vyšších vrstev společenské hierarchie, pubescenti a mladíci si jen zřídka dobudou respekt, status nebo pozici, které zastávají vyvrálejší starší muž“* (BUSS, 2009, s. 58). Ženy preferují starší muže, protože mají větší možnost a dostupnost ke zdrojům, ale i kvůli tomu, že starší muži jsou pravděpodobně zralejší, stabilnější a spolehlivější v jejich zaopatřování.

Denesiuková tvrdí, že přestože ženy při výběru dávají přednost psychickým vlastnostem budoucího partnera, hrají i fyzické vlastnosti důležitou roli. Ženy dávají přednost mužům s více symetrickými rysy, čistou kůží, bílým bělmem oka, protože tyto vlastnosti naznačují dobré zdraví (DENISIUKOVÁ, 2005). Ženy upřednostňují muže s výraznými mužskými rysy, jako jsou silné

čelisti, vousy, širší ramena, užší boky a svalnaté postavy, protože tyto znaky naznačují dostatek testosteronu⁵.

Například Barber uvádí řadu studií, ze kterých se zdá, že vousatí muži jsou hodnoceni uspokojivěji v mnoha vlastnostech, včetně toho, že vypadají starší a rovněž maskulinnější, dominantnější, statečnější, zralejší a spolehlivější (cit. dle BARETTA aj, 2007). Ženy hodnotí malé muže jako nežádoucí pro trvalý vztah. Naopak shledávají u potenciálního trvalého partnera velmi žádoucím, když je vysoký, fyzicky silný a sportovní typ. Ženy též preferují muže vyšší postavy, protože to také souvisí se sociálním statutem. Čím vyšší je muž, tím má ve všech kulturách obvykle vyšší sociální status, protože má potencionální převahu nad ostatními muži.

Geary popisuje, že v oblasti rysů obličeje ženy hodnotí jako atraktivní o něco větší oči než je průměr, velký úsměv a výrazné lící kosti a bradu. Tyto fyzikální vlastnosti se zdají být dobrými indikátory genetické variability. Vývoj lících kostí a brady souvisí s úrovní testosteronů tvořících se v období puberty, což svědčí o kvalitě genů a schopnosti jejich přenosu (GEARY aj, 2004). Dále je také pro ženy při výběru partnera důležité až nepostradatelné mužovo zdraví. U lidí je projevem dobrého zdraví kromě tělesného vzhledu i způsob jejich chování. Například čilost a vitalita, přebytek energie a pružná chůze mohou být prezentovány jen lidmi kypícími zdravím. Buss potvrzuje, že pro ženu je důležité mužovo zdraví hned z několika důvodů. Pokud by muž nebyl zdravý, znamená to, že může nemocí nakazit svoje děti, byl by méně schopný zajistit jídlo, ochranu a zdravotní péči své rodině. Dále by byl více náchylný k náhlému úmrtí a zaopatření zdrojů by bylo zcela na ženě. Pokud je zdraví dědičné, riskovala by početím s ním přenesení chorobných genů na své dítě (BUSS, 2009).

„Ženy berou při hodnocení potencionálních partnerů v potaz více prvků než muži. Mužům jde zpravidla jen o jedinou věc (atraktivitu), zatímco ženy

⁵ „mužský pohlavní hormon; vzniká převážně ve varlatech, ale produkován též kůrou nadledvinek, i u žen; podporuje mužský pohlavní vývoj, má vliv na sex. chování“ (HARTL a HARTLOVÁ, 2009, s. 620)

používají více než deset různých vodítek včetně sociálních a ekonomických. Zdá se, že ženy provádějí při výběru partnera komplexnější rozhodnutí než muži, a jsou proto vybíravější a čekají od svého potencionálního partnera více než muži“ (BARETT, 2007, s. 147).

2.1.2 Výběr partnera u mužů z pohledu evoluční psychologie

Myšlení mužů a žen je z velké části identické, protože pro ně bylo v minulosti plno problémů společných a museli se na ně adaptovat – únik před predátory, výběr správné stravy, vytváření spojenectví či komunikovat mezi sebou. Ve výběru partnera měli však odlišné problémy i preference.

V pravěku bylo pro muže důležité, aby oplodnil nějakou ženu a zachoval svoje geny a k tomu by mu stačil náhodný sex bez závazku. Přesto evoluce vyprodukovala muže, toužící po manželství a ochotné zavázat létá úsilí a investic jedné ženě. Evolučním psychologům se naskývalo jedno řešení této záhady. Mužova neochota se vázat a nespolehlivost projevů mužovy závaznosti byla na seznamovacím trhu znevýhodňována. *„Muži museli vyhovět ženským požadavkům, jinak zřejmě nedokázali přivábit ty nejatraktivnější ženy a možná nedokázali přilákat vůbec žádné ženy. Ženské požadavky na to, aby svolily k sexu, zřejmě mužům prodrazily jejich strategii výlučně se oddávat pouze krátkodobým známostem. V ekonomice reprodukčního počínání byly asi náklady na vyhýbání se stálému partnerskému vztahu tak vysoké, že pro většinu mužů tudy cesta nevedla“ (BUSS, 2009, s. 123).* Evans tvrdí, že ve výběru partnera tedy staví před muže odlišné problémy než před ženy. Je tomu tak proto, že muži nemají pokaždé stejnou reprodukční strategii (EVANS, 2002).

Aby muž zachoval svoje geny, potřeboval ženu, která bude plodná a schopná porodit co možná nejvíce dětí. Ani dnešní muž natož pravěký nemá dostatek pomůcek ke zjištění, která žena má nejvyšší reprodukční hodnotu. Buss naznačuje, že u mužů se vyvinuly mechanismy, díky nimž se dala u ženy vysledovat její reprodukční hodnota. Příslušná vodítka jsou pozorovatelné rysy

ženy a atraktivita (BUSS, 2009). Barrett také tvrdí, že prvky atraktivity jsou univerzálně interpretovány jako znaky toho, zda je žena plodná nebo ne. Fyzická atraktivita se věkem mění a věk je nezpochybnitelný korelát ženské plodnosti (BARETT, 2007). Nejzřetelnější vodítka jsou mládí a zdraví.

Mládí je zásadní vodítko, protože ženina reprodukční hodnota s věkem klesá. Plodnost ženy je na vrcholu ve dvaceti, ve čtyřiceti letech už je velmi nízká a padesáti je na nule. Ženy preferují muže, kteří jsou starší než ony samy a u mužů je to naopak, preferují ženy, co jsou mladší než ony. BUSS (2009) popisuje, že vysokoškolští studenti sledovaní na amerických univerzitách od r.1939, vykazují preferovaný věkový rozdíl 2,5 roku. I Barrett píše o stejných závěrech, ke kterým došlo i mnoho dalších výzkumníků, jako například Kenrick a Keefe v roce 1992, Greenlees a McGrew v roce 1993, kteří zkoumali věk pomocí inzerátů (cit. dle BARETTA, 2007).

Dalším znakem ženina mládí a zdraví byl fyzický vzhled. Denesiuková píše, že muži mají tendenci hledat ženy s plnými rty, prsy a boky s menším pasem, protože tyto znaky ukazují dostatečnou hladinu estrogenů v těle, což je základ k úspěšnému plození dětí. Muži se také dívají na symetrii obličeje, lesklé vlasy, čistou pleť a bílé bělmo. (DENESIUKOVÁ, 2005). Buss naznačuje, že pokud se projeví nějaké znaky nemoci nebo vyššího věku, jsou považovány za podstatně méně přitažlivé. Nezdravá pleť se vždycky jeví jako sexuálně odpuzivá. Čistota a zdraví jsou univerzálně atraktivní (BUSS, 2009).

V západních společnostech je u ženského těla všeobecně preferovaný tvar těla, podobný tvaru „přesýpacích hodin“, který zvýrazňuje velikost poprsí, pozadí a boků a štíhlý pas. *„Mezi jednotlivými kulturami však existuje v mužských preferencích tvaru ženského těla značná variabilita. Některé kultury dávají přednost štíhlým ženám a jiné preferují spíše silnější“* (BARETT, 2007, s. 158). Psycholožka Devendra Singhová provedla výzkum ohledně tělesné preference – poměru obvodu pasu a obvodu boků. A bez ohledu na celkový objem tuku muži pokládali ženy s nízkým poměrem pasu k bokům za nejpřitažlivější (cit. dle

BUSS, 2009). Přesto Hume a Montgomerie v roce 2001 zjistili negativní vztah mezi BMI indexem⁶ a hodnocením přitažlivosti žen. To znamená že hubenější ženy byly hodnoceny přitažlivěji než tlustší ženy (cit. dle GEARY aj, 2010).

Vzhled obličeje je též velmi důležitý jak pro ženy, tak i pro muže. „Cunningham (1986) se při zjišťování názorů u mužů a žen na krásu zabýval různými rysy tváře. Pracoval s padesáti fotkami žen, na nichž byly různě velké rysy, jakou jsou oči, nos a brada a konstatoval, že muže nejvíce přitahují ženy s velkýma očima, malým nosem i bradou – tyto rysy jsou typické pro malé děti“ (cit. dle WILLERTONA, 2012, s.28). Zásadní je i symetrie obličeje. Buss předkládá výzkum psychologů Stevena Ganhestada a biologa Randyho Thornhilla, kteří zkoumali vztah mezi tělesnou symetričností a symetričností tváře a úsudky o celkové kráse. Nemoci, úrazy či jiná zranění a tělesné újmy způsobují vývoj asymetrie, tím pádem jsou viditelným projevem narušeného zdraví. Stupeň asymetrie může sloužit jako vodítko ke stavu zdraví jednotlivce. Studie prokázala, že méně symetrickí lidé jsou považováni za ošklivější. Symetrie je dalším ukazatel mládí, protože se člověk s věkem stává více asymetrickým (BUSS, 2009).

BARETT (2007) ve své knize popisuje Jonesovu mezikulturní studii přebujelých ukazatelů mládí u žen. Zjistil, že hodnocení ženské atraktivity stoupalo se zvyšujícím se rozdílem mezi jejím skutečným věkem a věkem, který by jí člověk odhadnul na pohled. Ženy, jejichž odhadnutý věk byl nižší než jejich skutečný, připadaly mužům atraktivnější.

Evoluční psychologie popisuje mužský výběr partnerky na mnoha dalších příkladech a jednoznačně stále vede jediné téma – muži hledají co nejvíce plodné ženy, aby jim zajistily zachování svých genů. Určení plodnosti ženy se dá zjistit hlavně z jejich vzhledu a proto je pro muže nejvíce důležitá atraktivita ženy – mladá, zdravá a symetrická.

⁶ „(body mass index) *Queteletův index hmoty těla; index pro měření nadváhy; tělesná váha v kilogramech vydělená druhou mocninou výšky v metrech*“ (HARTL a HARTLOVÁ, 2009, s. 227)

2.2 Výzkumy výběru partnera z pohledu evoluční psychologie v zahraničí

2.2.1 Výběr partnera podle jeho sportovní účasti

SCHULTE-HOSTEDDE aj. (2008) provedli výzkum, zaměřující se na výběr partnera u žen. Podle evoluční psychologie ženy více investují do reprodukce než muži a tak mají větší tendenci vybírat. Výzkum přicházel s názorem, že ženy mohou zjistit mužovi kvality z jeho účasti na sportovních aktivitách. Muži by při těchto aktivitách měli ukázat své atraktivní vlastnosti, jako je atletická postava, síla a stavba těla a tím pádem by měli být pro ženy přitažlivější.

Jejich výzkumu se zúčastnilo 282 žen z vysoké školy v Kanadě ve věku 18 až 29 let. Výzkum se skládal z dotazníků a fotografií několika mužů, ke kterým měly přiřadit určitý popis. Výsledky výzkumu ukázaly, že účast ve sportu muže má vliv na ženiny preference, ale nemá zdaleka tak silný vliv jako mužův status a obličejová přitažlivost. Jak atraktivní muži, tak ti s vysokým statutem byly nezávisle na zapojení ve sportu, více žádoucí ve všech společenských kontextech

Studie potvrdila původní předpoklady a přidala ještě další zjištění. Ženy upřednostňují muže, kteří se zúčastňují kolektivních sportů před těmi, kteří se zapojují ve sportech pro jednotlivce, či nejsou ve sportu aktivní vůbec. Tento fakt autoři vysvětlují tak, že aktivita v týmovém sportu vykazuje rysy chování spojené s dobrou rodičovskou dovedností a úspěchy v dlouhodobém stavu, jako je spolupráce a sympatičnost. Dále mohou být muži schopni lépe se prosadit, protože princip dominance a prosazení zažívají právě v týmovém sportu (SCHULTE-HOSTEDDE aj., 2008).

2.2.2 Heterogamie versus Homogamie

Lidé si vybírají životní partnera podle určitých kritérií. DIJKRSTRA a BARELDSE (2008) zajímalo, zda si lidé vybírají partnera, který jim je podobný, či je naopak svými vlastnostmi doplňuje. Autoři studie předpokládali, že lidé touží po partnerovi, který se jim podobá a že ženy touží po více svědomitých, extrovertních a emočně stabilních partnerech než muži.

Výzkumu se zúčastnilo 760 respondentů, z toho 476 žen a 284 mužů ve věku 19-73 let. Výzkum probíhal online a obsahoval pěti-faktorový osobnostní dotazník (Big five), který obsahuje pět dimenzí – neuroticismus, extraverci, otevřenost, přívětivost a svědomitost. Účastníci dotazník nejdříve vyplnili informacemi, které se týkaly jejich osobnosti a poté tak jak by tentýž dotazník měl vyplnit jejich ideální partner.

Výzkum potvrdil předpoklad, že ženy chtějí více svědomitého, extrovertního a emočně stabilního partnera. Dále potvrdil hypotézu, že lidé si vybírají partnera, který je jim podobný ve všech pěti faktorech dotazníku. Nicméně pokud měli respondenti odpovědět na otázku, zda by si vybrali partnera, který je jim podobný nebo toho, který by je doplňoval, tak 85,7% účastníků by si vybralo doplňujícího partnera. Možným vysvětlením tohoto zdánlivého rozporu je, že jednotlivci vzali při obecné otázce o podobném či doplňujícím partneru v potaz jiné charakteristiky osobnosti jako je věk, výška, inteligence či náboženství. V tom případě závěry studie nejsou v žádném rozporu (DIJKRSTRA a BARELDS, 2008).

2.2.3 Pohlavní výběr ve Švédsku

GUSTAVSSONOVÁ aj. (2008) zkoumali preference ve výběru partnera ve švédské populaci pomocí inzerátů. Předpokládali, že muži budou v inzerátech více žádat atraktivitu a ženy naopak více nabízet. Dále by muži měli vyhledávat mladší ženy a ty zase naopak starší muže. Zároveň muži by svůj věk měli psát do

inzerátů jako přednost a ženy ho budou naopak skrývat. Co se týče ekonomických zdrojů a statusů, výzkumníci předpokládali, že muži budou v inzerátech více vypisovat svůj přístup ke zdrojům a ženy budou preferovat vyšší ekonomický a sociální status. Všechny tyto jejich hypotézy jsou v souladu s teorií evoluční psychologie o výběru partnera.

Pro svůj výzkum nashromáždili 400 inzerátů od lidí heterosexuálně zaměřených ve věku 20 až 79 let. Inzeráty vybraly ze dvou zdrojů: z online služeb a ze švédských novin.

Výsledky studie potvrdily, že ženy požadovaly ekonomické zdroje ve větší míře než muži a stejně tak muži nabízeli svoje zdroje ve větší míře než ženy. Muži ve všech věkových kategoriích dávali přednost mladším ženám, než jsou oni sami a ženy dávaly přednost mužům, kteří jsou starší než ony. Výzkum potvrdil tyto hypotézy, až na jednu. V nabídce a poptávce po fyzické přitažlivosti nebyl nalezen žádný rozdíl mezi ženami a muži. Tento rozpor může znamenat, že fyzické atributy jsou možná spíše modulovány sociálními faktory, které se více liší napříč kulturou, díky například expozici fyzicky atraktivních lidí v médiích (GUSTAVSSONOVÁ aj., 2008).

2.3 Výzkumy výběru partnera z pohledu evoluční psychologie v ČR

V České Republice se mnoho výzkumníků nezabývalo evoluční psychologií a její teorií výběru partnera. ONDŘEJ SURÝ (2010) ve své bakalářské práci zpracoval výzkum ohledně potvrzení teorii výběru partnera pomocí obsahové analýzy online inzerátů. Tento výzkum se hodně podobá výzkumu prováděnému ve Švédsku Gustavssonovou, Johnssonem a Ullerem z roku 2008, který byl popsán výše.

Surý ve své práci předpokládal, že muži budou více vyhledávat u žen parametry fyzické atraktivity a ženy je naopak budou více nabízet. Dále muži

budou více vyhledávat ženy mladšího věku a ženy více muže staršího věku. Také zakomponoval do svých hypotéz poptávku a nabídku výšky mužů, podle něj muži více než ženy budou udávat svoji výšku a ženy více než muži se budou poptávat po výšce. Ženy se podle něj budou více poptávat po prostředcích a zdrojích majetku a statusu a muži je naopak budou více nabízet charakteristiky dokládající, že mají možnosti poskytnout budoucí partnerce hmotné statky.

Jeho výzkumný soubor obsahoval 723 inzerátů, z toho 371 od mužů a 352 od žen. Všechny předem dané hypotézy byly výzkumem potvrzeny, kromě jedné. Nebyl nalezen signifikantní rozdíl mezi muži a ženami v seznamovacích inzerátech v nabídce majetku nebo statusu. Autor zdůvodňuje nepotvrzení hypotézy proměnnou západní společnosti, kdy přibývá více vysokoškolsky vzdělaných lidí a všeobecně žen s vysokoškolským vzděláním. Vzdělání je jeden z ukazatelů přístupu ke zdrojům a statusu. Pokud ženy mají také vysokoškolské vzdělání, nemají takovou tendenci hledat u mužů tento prvek (SURÝ, 2010).

2.4 Materialismus a manželství

Brigham Young University a William Paterson University provedla výzkum, díky němuž se zjistilo, že páry, ve kterých jeden nebo oba partneři kladli velký důraz na získávání nebo utrácení peněz, byly méně stabilní a uspokojivé. Jason Carrol, hlavní autor studie, tvrdí, že jejich studie ukázala, že materialismus byl spojen s manželi s nižší úrovní citlivosti a emocionální zralosti. Materialismus byl také spojen s méně efektivní komunikací mezi partnery, vyšší úrovní negativního konfliktu, nižší spokojeností ve vztahu a menší stabilitou manželství. Každý pátý pár přiznal, že oba dva partneři pociťují silnou lásku k penězům. Každý sedmý pár, kde oba dva partneři vykazovali nízkou úroveň materialismu, měl o 10 až 15 % vyšší kvalitu a spokojenost v manželství. Zajímavé bylo i zjištění, že korelace mezi materialismem a manželskými problémy byla stabilní, bez ohledu na skutečné bohatství páru (cit. dle HUTSCHISONA, 2011).

Zjištění nemusí nutně znamenat, že je to materialismus sám, co poškozuje vztahy lidí. Materialistická hodnotová orientace může být spojena s dalšími nezjištěnými faktory, například deprivací v dětství, které by mohly hrát klíčovou roli v další manželské spokojenosti. Nebo to může znamenat, že lidé jsou více zaměřeni na vydělávání peněz a tím pádem méně vkládají energii do kultivace jejich manželského vztahu.

PRAKTICKÁ ČÁST

3 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

V svém výzkumném šetření diplomové práce se zabývám materialistickou hodnotovou orientací a výběrem životního partnera u mužů a žen. Tento výzkum navazuje na výzkumné šetření v rámci bakalářské práce z roku 2013, kdy jsme zkoumali vliv materialistické hodnotové orientace na kritéria výběru životního partnera pouze u žen. Nyní budeme zkoumat vliv materialismu na výběr životního partnera u obou pohlaví.

3.1 Cíl výzkumného šetření

Každý člověk, který je materialisticky hodnotově orientován, přikládá velký důraz hmotným statkům a majetku. Myslí si, že díky jejich vlastnění, dosáhne svých žádoucích cílových stavů, včetně štěstí. Materialisté strukturují styl svého myšlení a způsob života, tak aby dosahovali většího a většího bohatství. Je mnoho způsobů, jak získat bohatství, hmotné statky a i štěstí – vyhrát v loterii, zdědit majetek po bohatém příbuzném, najít si dobře placenou práci, chytře investovat anebo si najít bohatého životního partnera.

Protože materialismus ovlivňuje jedincovo vnímání světa, jeho každodenní úsilí a vnímání štěstí, je možné že zasahuje i do rozhodovacího a výběrového procesu. Člověk za život rozhoduje a vybírá z více variant v mnoha situacích, jako je například výběr vzdělání, koupě domu či bytu, barva nové košile, či výběr budoucího životního partnera. Rozhodnutí pro variantu, kterou nakonec zvolíme, je ovlivněné naší výchovou, vzděláním, stylem myšlení a způsobem života.

Cílem výzkumného šetření bylo zjistit, zda má vliv materialistická hodnotová orientace na kritéria výběru životního partnera. Dále je cílem zjistit

rozdíl v míře a vlivu materialismu na výběr životního partnera mezi muži a ženami.

3.2 Výzkumné hypotézy

Hypotéza 1: *Čím více jsou muži materialisticky hodnotově orientováni, tím více je pro ně důležité finanční zajištění jejich budoucí partnerky.*

Materialisté dávají velký důraz na bohatství a hmotné statky. Díky sňatku s bohatou partnerkou může muž nabýt většího majetku. Předpokládáme, že muž materialistka bude považovat za důležité, v jaké finanční situaci se bude nacházet jeho životní partnerka.

Hypotéza 2: *Muži jsou více materialisticky hodnotově orientováni než ženy.*

Tato hypotéza navazuje na výzkum Windischové a MacDermotta (2009), kteří zjistili, že v Austrálii jsou více materialisticky hodnotově orientovaní muži, než ženy. My předpokládáme, že i v České Republice, bude výsledek stejný.

Hypotéza 3: *Čím více jsou muži materialisticky hodnotově orientováni, tím více je pro ně důležitý vzhled jejich budoucí životní partnerky.*

Materialisticky hodnotově orientovaným jedincům se líbí krásné a drahé věci a chtějí mít něco lepšího, co druzí lidé nemají. Tento fakt, se může týkat i nehmotných věcí, jako je například pes vzácné rasy, drahé květina nebo krásná manželka či přítelkyně. My předpokládáme, že čím je muž větší materialista, tím více mu záleží na vzhledu jeho budoucí partnerky, jako ekvivalent krásné věci, kterou má.

Hypotéza 4: *Čím je žena větší materialistka, tím je pro ni méně důležitá povaha jejího budoucího životního partnera.*

Způsob života a styl myšlení materialisticky hodnotově orientovaných žen má tendenci přiklánět se s majetku, přístupu ke zdrojům a podle těchto kritérií si vybírají manžela. Předpokládáme, že pro materialisticky hodnotově orientované

ženy bude méně důležitá povaha jejich budoucího partnera, protože dávají přednost u svého životního partnera jiným kvalitám.

Hypotéza 5: *Čím mají muži nižší nejvyšší dosažené vzdělání, tím více jsou materialisticky hodnotově orientováni.*

Tato hypotéza navazuje na výzkum Bariekzahyové aj. (2009), která vyzkoumala, že mezi studenty středních odborných učilišť je více materialistů a mezi studenty gymnázií je méně materialistů. My předpokládáme, že mezi muži s nižším dosaženým vzděláním se nachází víc materialistů a mezi muži s vyšším dosaženým vzděláním je méně materialistů

3.3 Výzkumný vzorek

Ve svém výzkumném šetření jsme se rozhodli zkoumat muže a ženy ve věku 18 let a výše. V našem předešlém výzkumu v rámci bakalářské práce z roku 2013, jsme zkoumali vliv materialistické hodnotové orientace na výběr životního partnera pouze u žen. Tento výzkum navazuje na předešlý výzkum a nyní jsme zkoumali vliv materialismu na kritéria výběru životního partnera u obou pohlaví.

Výzkumného šetření se zúčastnilo 620 respondentů. Po vyřazení 13 nevyhovujících kandidátů měl výzkumný vzorek rozsah 607 respondentů, z toho bylo 498 žen a 109 mužů, ve věku 18 až 54 let. Jejich rozdělení podle pohlaví zobrazuje tabulka č. 1. Tabulky č.2 a č.3 zobrazují rozdělení podle věku u jednotlivých pohlaví.

Tab. č. 1. Četnost pohlaví

		Četnost	Procenta
Platné	Muž	498	82,0
Počty	Žena	109	18,0
Celkem		607	100, 0

Tab. č. 2. Věkové rozdělení žen

		Četnost	Procenta
Platné	18	27	5,4
Počty	19	40	8,0
	20	43	8,6
	21	51	10,2
	22	87	17,5
	23	68	13,7
	24	53	10,6
	25	37	7,4
	26	23	4,6
	27	11	2,2
	28	13	2,6
	29	12	2,4
	30	15	3,0
	31	2	0,4
	32	1	0,2
	33	2	0,4
	34	1	0,2
	35	1	0,2
	36	3	0,6
	37	1	0,2
	39	1	0,2
	40	2	0,4
	44	2	0,4
	49	1	0,2
	54	1	0,2
Celkem		498	100,0

Tab. č. 3. Věkové rozdělení mužů

		Četnost	Procenta
Platné	18	1	0,9
Počty	19	5	4,6
	20	5	4,6
	21	8	7,3
	22	17	15,6
	23	13	11,9
	24	15	13,6
	25	12	11,0
	26	9	8,3
	27	6	5,5
	29	5	4,6
	30	5	4,6
	31	2	1,8
	33	1	0,9
	35	1	0,9
	36	2	1,8
	38	1	0,9
	39	1	0,9
	Celkem	109	100,0

Většinu vzorku tvořili studenti, což se dalo, vzhledem k věkovému rozložení, očekávat. Nadpoloviční většina udávala nejvyšší dosažené vzdělání SŠ s maturitou. Třetina všech respondentů udávala jako nejvyšší dosažené vzdělání vysokoškolské.

Tab. č. 4. Nejvyšší dosažené vzdělání všech respondentů

		Četnost	Procenta
Platné počty	ZŠ/SŠ bez maturity	47	7,7
	SŠ s maturitou	340	56,0
	VOŠ	32	5,3
	VŠ	188	31,0
Celkem		607	100,0

Tab. č. 5. Nejvyšší dosažené vzdělání žen

		Četnost	Procenta
Platné počty	ZŠ/SŠ bez maturity	42	8,4
	SŠ s maturitou	278	55,8
	VOŠ	25	5,0
	VŠ	153	30,7
Celkem		498	100,0

Tab. č. 6. Nejvyšší dosažené vzdělání mužů

		Četnost	Procenta
Platné počty	ZŠ/SŠ bez maturity	5	4,6
	SŠ s maturitou	62	56,9
	VOŠ	7	6,4
	VŠ	35	32,1
Celkem		109	100,0

5.4 Metody výzkumu dat

Pro svou diplomovou práci jsem zvolila kvantitativní formu výzkumu, který měl podobu dotazníkového šetření, probíhající ve dvou obdobích. Výzkum navazuje na výzkumné šetření v rámci bakalářské práce, kdy výzkumný vzorek obsahoval pouze ženské respondentky. V rámci tohoto výzkumu se zkoumal, jak

výzkumný vzorek z předešlé práce, tak nový výzkumný vzorek, který obsahoval mužské respondenty.

Výzkumné šetření bylo anonymní a poprvé proběhlo v období od 15.února do 15.března 2013 a podruhé od 13.února 2015 do 13.března 2015. Dotazník obsahoval 40 otázek.

K provádění výzkumu pro tuto diplomovou práci byl použit dotazník skládající se ze tří částí. V první části byly otázky týkající se identifikace respondenta, kde se zjišťovaly údaje o věku, pohlaví, vzdělání, partnerském stavu a zda jsou respondenti pracující nebo studující.

Další částí byl dotazník, který byl vytvořen na základě naší vlastní konstrukce a zabýval se kritérii výběru životního partnera. Respondenti byli dotazováni na kritéria týkajících se hodnot hledaných u životního partnera či partnerky. Pouze méně než polovina výsledných informací byla potřebná k našemu výzkumu. Zvolili jsme záměrně několik otázek navíc, abychom zmátli respondenty v průběhu dotazování, aby přišli na záměr našeho výzkumného šetření. Otázky, které jsme pokládali za důležité, byly skryty mezi dalšími, pro výzkum méně důležitými, otázkami.

Třetí část dotazníkového šetření se týkala materialistické hodnotové orientace, k jejímuž měření byla použita 18-ti položková Škála materialistických hodnot (Materialistic Value Scale – MVS; Richins 1992). Na MVS se odpovídá pomocí Likertovy škály, která používá jednak výrok (souhlasím; nesouhlasím) ale i stupnici označující jeho míru (spíše souhlasím; spíše nesouhlasím) a neutrální odpověď (nevím).

Dotazník na Škálu materialistických hodnot byl dán jako poslední v pořadí s určitým záměrem. V tomto dotazníku se objevuje mnoho otázek týkajících se respondentova názoru na hmotné statky a majetek. Jak na svoje bohatství, tak i na bohatství druhých. Pokud by respondenti vyplňovali tuto část jako první či druhou, mohl by být jejich náhled na celý dotazník ovlivněn a v části dotazníku o výběru partnera by nemuseli odpovídat zcela upřímně. Celkový vzhled dotazníku je možné najít v příloze této diplomové práce.

3.5 Sběr dat

Dotazník byl v obou výzkumných obdobích umístěn na český internetový server Vyplňto.cz v rámci neplaceného balíčku služeb Free. Tento server umožňuje zaregistrovaným uživatelům zveřejnit svůj dotazník zdarma. K dotazníku byl veřejný přístup, z důvodu získání co největšího počtu respondentů. Jediné kritérium pro výběr byl věk respondentů. Pokud některý z respondentů byl mladší 18ti let, byl vyřazen z výzkumného vzorku.

Pro urychlení vyplňování byl odkaz na dotazník rozeslán po sociálních sítích, s žádostí o přeposlání dalším lidem, které respondenti znají. Ke každému poslanému odkazu byla přidána žádost o vyplnění s krátkým komentářem, čeho se daný dotazník týká.

5.6 Způsob zpracování dat

Výsledný vzorek obsahoval 620 respondentů, z nichž byli vyřazeni respondenti, kteří nevyhovovali věkem. Vytříděná data byla poslána vedoucímu této práce panu docentu Karlu Hnilicovi, který pomocí počítačového programu SPSS vyhodnotil získaná data do programu Microsoft Excel 2007. Dotazník začínal identifikačními otázkami č. 1-5, které zjišťují například věk a nejvyšší dosažené vzdělání respondentů, a zda jsou studující či pracující. Otázky č. 6-22 se dotazovaly na problematiku výběru partnera. Otázky č. 23-40 byla Škála materialistických hodnot (MVS – Richins, 1992).

Protože se tato práce zabývá vlivem materialistické hodnotové orientace na výběr životního partnera, bylo důležité vyhodnotit třetí část dotazníku týkající se škály materialistických hodnot (MVS) jako samostatný dotazník. Díky tomu byla u každého respondenta vyhodnocena míra jeho materialistické hodnotové orientace, která byla následně použita ke korelacím s otázkami v první části, týkající se identifikačních údajů a druhé části dotazníku, která se zaměřila na kritéria výběru partnera. Reliabilita škály MVS $\alpha = 0,883$.

4 VÝSLEDKY VÝZKUMU

4.1 Otázka č.1

V první otázce dotazníku, byli respondenti dotazováni na jejich pohlaví a měli vybrat mezi dvěma variantami. Početní a procentuální zastoupení mužů a žen ve výzkumném vzorku je možné vidět v tabulce č.1 uvedené výše.

Porovnali jsme jednotlivá pohlaví se škálou materiálních hodnot a zjistili jsme, že index škály MVS u mužů činí 3,299 a u žen 3,258. Z toho plyne, že muži a ženy jsou stejně materialisticky hodnotově orientováni.

4.2 Otázka č.2

Otázka č.2 byla otevřená otázka, do které měli respondenti zapsat svůj věk. Početní a procentuální zastoupení jednotlivých věkových kategorií u a žen mužů je možné vidět v tabulkách č.2 a č.3 zobrazených výše.

Uspořádáme-li odpovědi respondentů na škále od nejnižšího věku po nejvyšší a srovnáme tuto škálu se škálou materialistické hodnotové orientace, vyjde nám u žen index korelace záporný a statisticky významný ($r = -0,164$) a u mužů též záporný a statisticky méně významný ($r = -0,120$). Z korelace škál u žen je patrné, že čím je žena starší, tím je méně materialisticky hodnotově orientovaná. U mužů je též záporná korelace, ale protože mužů bylo ve výzkumném vzorku méně, nemůžeme s jistotou říci, zda ten samý efekt, který platí u žen, platí i u mužů.

4.3 Otázka č. 3

Otázka č.3 byla uzavřená otázka, ve které měli respondenti vybrat svoje nejvyšší dosažené vzdělání. Početní a procentové zastoupení jednotlivých typů nejvyššího dosaženého vzdělání je možné vidět ve výše uvedené tabulce č.4. Dále jejich početní a procentové zastoupení u jednotlivého pohlaví je možné vidět též ve výše uvedených tabulkách č.5 a č.6.

Uspořádáme jejich odpovědi na škále: ZŠ/SŠ bez maturity =1, SŠ s maturitou = 2, VOŠ = 3 a VŠ =4. Čím vyšší nejvyšší dosažené vzdělání, tím vyšší číslo na utvořené škále.

Když respondenty rozdělíme na muže a ženy a srovnáme škály jejich nejvyššího dosaženého vzdělání se škálou MVS, u žen nám vyšla korelace se zápornou hodnotou ($r = -0,226$) a u mužů též se zápornou hodnotou, leč statisticky nevýznamnou ($r = -0,070$). Z toho plyne, že čím je žena starší, tím je méně materialisticky hodnotově orientovaná. U mužů nemá věk vliv na míru materialismu.

4.4 Otázka č. 6

Otázka č.6 je uzavřená otázka, kde respondenti měli za úkol vybrat ze tří odpovědí na otázku: *Chcete, aby váš životní partner měl vyšší nebo nižší nejvyšší dosažené vzdělání než vy?* Získaná data u všech respondentů jsou vyhodnocena v tabulce č.7.

Tab. č. 7. Výška vzdělání budoucích partnerů

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nižší	33	5,4
	Stejně	452	74,5
	Vyšší	122	20,1
Celkem		607	100,0

Z tabulky je patrné, že téměř 3/4 respondentů preferují stejné vzdělání u svých budoucích partnerů, jako mají oni samy. Když rozdělíme vzorek respondentů na muže a ženy, vyjdou nám procentuálně podobné výsledky, které můžeme vidět v tabulkách č.8 a č.9.

**Tab. č. 8. Výška vzdělání budoucích partnerek
u mužů**

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nižší	7	6,4
	Stejně	86	78,9
	Vyšší	16	14,7
Celkem		109	100,0

**Tab. č. 9. Výška vzdělání budoucích partnerů
u žen**

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nižší	26	5,2
	Stejně	366	73,5
	Vyšší	106	21,3
Celkem		498	100,0

Uspořádáme jejich odpovědi na škále: nižší = 1, stejně = 2 a vyšší = 3, tedy čím vyšší číslo na škále, tím vyšší chtějí vzdělání budoucích partnerů.

U mužů je korelace s indexem škály MVS statisticky nevýznamná ($r = -0,160$). U žen je korelace s indexem škály MVS statisticky také nevýznamná ($r = -0,082$).

Z korelace obou škál u mužů i u žen je patrné, že míra materialismu nesouvisí s jejich kritérii na nejvyšší dosažené vzdělání u jejich životních partnerů a partnerek.

4.5 Otázky č. 7-14

V těchto sedmi otázkách byli respondenti dotazováni na příkládanou míru důležitosti jednotlivých vlastností u životního partnera. Škálu míry důležitosti u každé otázky znázorňují čísla od 1 do 5, s tím, že 1 - nejmenší důležitost a 5 - největší důležitost.

Otázka č. 7: Do jaké míry je u životního partnera důležitá schopnost naslouchat?

- Vyhodnocená data znázorňuje tabulka č.10.

Tab. č. 10. Míra důležitosti schopnosti naslouchat budoucího partnera

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	10	1,6
	2	15	2,5
	3	44	7,2
	4	262	43,2
	Nejvíce	276	45,5
Celkem		607	100,0

Z tabulky je patrné, že většina respondentů považuje u budoucího partnera či partnerky schopnost naslouchat jako velmi důležitou. Když rozdělíme respondenty na muže a ženy, vyjdou nám procentuálně u obou pohlaví podobné výsledky, které můžeme vidět v tabulkách č.11 a č.12. Z toho plyne, že míra důležitosti schopnosti naslouchat je u obou pohlaví podobná.

Tab. č. 11. Míra důležitosti schopnosti naslouchat budoucí partnerky u mužů

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	4	3,7
	2	1	0,9
	3	13	12,0
	4	45	41,3
	Nejvíce	46	42,2
Celkem		109	100,0

Tab. č. 12. Míra důležitosti schopnosti naslouchat budoucího partnera u žen

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	6	1,2
	2	14	2,8
	3	31	6,2
	4	217	43,6
	Nejvíce	230	46,2
Celkem		498	100,0

U mužů je korelace škály míry důležitosti schopnosti naslouchat u životního partnera s indexem škály MVS je $r = -0,047$. U žen je korelace $r = 0,017$. Korelace jednotlivých škál u obou pohlaví udává, že míra důležitosti schopnosti naslouchat nesouvisí s mírou materialismu.

Otázka č.8: *Do jaké míry je u životního partnera důležitá tolerance?* – Vyhodnocená data znázorňuje tabulka č. 13.

Tab. č. 13. Míra důležitosti tolerance budoucího partnera

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	11	1,8
	2	14	2,3
	3	45	7,4
	4	248	40,9
	Nejvíce	289	47,6
Celkem		607	100,0

Z tabulky je patrné, že většina respondentů považuje toleranci u svého budoucího partnera/partnerky za velmi důležitou. Když rozdělíme respondenty na muže a ženy, vyjdou nám procentuálně u obou pohlaví podobné výsledky,

které můžeme vidět v tabulkách č.14 a č.15. Z toho plyne, že míra důležitosti tolerance u budoucího partnera je u obou pohlaví podobná.

Tab. č. 14. Míra důležitosti tolerance budoucí partnerky u mužů

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	2	1,8
	2	2	1,8
	3	9	8,3
	4	44	40,4
	Nejvíce	52	47,7
Celkem		109	100,0

Tab. č. 15. Míra důležitosti tolerance budoucího partnera u žen

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	9	1,8
	2	12	2,4
	3	36	7,2
	4	204	41,0
	Nejvíce	237	47,6
Celkem		498	100,0

U mužů je korelace škály míry důležitosti tolerance u životního partnera s indexem škály MVS je $r = -0,092$. U žen je korelace $r = -0,084$. Obě korelace jsou statisticky nevýznamné, z čehož plyne, že míra důležitosti tolerance u budoucího partnera nesouvisí s mírou materialismu ani u jednoho z pohlaví.

Otázka č. 9: Do jako míry je u životního partnera důležité vzdělání? –

Vyhodnocená data znázorňuje tabulka č. 16.

Tab. č. 16. Míra důležitosti vzdělání budoucího partnera

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	62	10,2
	2	158	26,0
	3	246	40,5
	4	110	18,1
	Nejvíce	31	5,1
Celkem		607	100,0

Z tabulky je patrné, že většina respondentů považují vzdělání svého budoucího partnera za středně důležité. Když rozdělíme respondenty na muže a ženy, vyjdou nám procentuálně u obou pohlaví podobné výsledky, které můžeme vidět v tabulkách č.17 a č.18. Z toho plyne, že míra důležitosti vzdělání u budoucího partnera je u obou pohlaví podobná.

Tab. č. 17. Míra důležitosti vzdělání budoucí partnerky u mužů

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	13	12
	2	33	30,3
	3	41	37,6
	4	13	12
	Nejvíce	9	8,3
Celkem		109	100,0

Tab. č. 18. Míra důležitosti vzdělání budoucího partnera u žen

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	50	2,4
	2	125	25,1
	3	204	41,0
	4	97	19,5
	Nejvíce	22	4,4
Celkem		498	100,0

U mužů je korelace s indexem škály MVS kladná a statisticky významná ($r = 0,189$). U žen je korelace s indexem škály MVS záporná a statisticky nevýznamná ($r = -0,062$).

Z korelace škál u mužů vyplývá, že čím je muž více materialisticky hodnotově orientován, tím více je pro něj důležitější vzdělání jeho budoucí životní partnerky. U žen nesouvisí míra materialismu s mírou důležitosti vzdělání budoucího životního partnera.

Otázka č. 10: Do jaké míry je u životního partnera důležitý smysl pro humor? -
Vyhodnocená data znázorňuje tabulka č. 19.

**Tab. č. 19. Míra důležitosti smyslu pro humor
budoucího partnera**

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	9	1,2
	2	28	4,6
	3	81	13,3
	4	250	41,2
	Nejvíce	239	39,4
Celkem		607	100,0

Tabulka udává, že pro respondenty je smysl pro humor u jejich budoucího životního partnera velmi důležitý. Po rozdělení respondentů na podle pohlaví, nám vyjdou procentuálně u obou podobné výsledky, které můžeme vidět v tabulkách č.20 a č.21. Z toho plyne, že míra důležitosti vzdělání u budoucího partnera je u obou pohlaví podobná.

**Tab. č. 20. Míra důležitosti smyslu pro humor
budoucí partnerky u mužů**

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	1	0,9
	2	4	3,7
	3	19	17,4
	4	40	36,7
	Nejvíce	45	41,3
Celkem		109	100,0

**Tab. č. 21. Míra důležitosti smyslu pro humor
u budoucího partnera u žen**

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	8	1,6
	2	24	4,8
	3	62	12,4
	4	210	42,2
	Nejvíce	194	39,9
Celkem		498	100,0

U mužů je korelace míry důležitosti smyslu pro humor s indexem škály MVS záporná a statisticky nevýznamná ($r = -0,074$). U žen je korelace s indexem škály MVS kladná, ale též statisticky nevýznamná ($r = 0,060$).

Z korelace u obou pohlaví vyplývá, že míra materialistické hodnotové orientace nemá vliv na míru důležitosti smyslu pro humor u budoucího partnera.

Otázka č.11: Do jaké míry je u životního partnera důležitá měsíční mzda?-

Vyhodnocená data znázorňuje tabulka č.22.

Tab. č. 22. Míra důležitosti měsíční mzdy u budoucího partnera

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	48	7,9
	2	122	20,1
	3	278	45,8
	4	131	21,6
	Nejvíce	28	4,6
Celkem		607	100,0

Z výsledků je patrné, že pro respondenty je měsíční mzda jejich budoucího životního partnera středně důležitá. Po rozdělení respondentů na muže a ženy jsme dostali výsledky, které se u obou pohlaví liší. Pro muže je méně důležitá měsíční mzda jejich budoucí životní partnerky, než pro ženy. Muži pokládají měsíční mzdu za středně až méně důležitou, ženy naopak středně až více důležitou.

Tab. č. 23. Míra důležitosti měsíční mzdy budoucí partnerky u mužů

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	28	25,7
	2	35	32,1
	3	33	30,3
	4	9	8,3
	Nejvíce	4	3,7
Celkem		109	100,0

Tab. č.24. Míra důležitosti měsíční mzdy u budoucího partnera u žen

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	20	4,0
	2	87	17,5
	3	245	49,2
	4	122	24,5
	Nejvíce	24	4,8
Celkem		498	100,0

U mužů je korelace míry důležitosti měsíční mzdy u budoucí partnerky s indexem škály MVS kladná a statisticky velmi významná ($r = 0,355$). U žen je korelace s indexem škály MVS též kladná, a též statisticky velmi významná ($r = 0,367$).

Z toho plyne, že čím jsou obě pohlaví více materialisticky hodnotově orientována, tím více jim záleží na měsíční mzdě jejich budoucího partnera.

Otázka č.12: Do jaké míry je u životního partnera důležité mít společné zájmy, přátele?- Vyhodnocená data znázorňuje tabulka č.25.

Tab. č. 25. Míra důležitosti společných zájmů a přátel s budoucím partnerem

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	13	2,1
	2	41	6,8
	3	144	23,7
	4	287	47,3
	Nejvíce	122	20,1
Celkem		607	100,0

Z tabulky je patrné, že pro respondenty je míra důležitosti mít společné zájmy a přátele s budoucím partnerem, vysoká. Po rozdělení respondentů dle pohlaví nám vychází, že je u obou pohlaví míra důležitosti společných zájmů a

přátel s budoucím partnerem stejně vysoká. Výsledky jsou vyznačené v tabulkách č.26 a č.27.

Tab. č. 26. Míra důležitosti společných zájmů a přátel s budoucí partnerkou u mužů

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	2	1,8
	2	8	7,3
	3	34	31,2
	4	50	45,9
	Nejvíce	15	13,8
Celkem		109	100,0

Tab. č. 27. Míra důležitosti společných zájmů a přátel s budoucím partnerem u žen

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	11	2,2
	2	33	6,6
	3	110	22,1
	4	237	47,6
	Nejvíce	107	21,5
Celkem		498	100,0

U mužů je korelace míry důležitosti společných zájmů a přátel s indexem škály MVS záporná, ale statisticky nevýznamná ($r = -0,064$). U žen je korelace s indexem škály MVS kladná, ale též statisticky nevýznamná ($r = 0,004$).

Z korelace obou škál u mužů vyplývá, že materialismus nemá vliv na důležitost mít společné zájmy a přátele s budoucím životním partnerem ani u mužů a ani u žen.

Otázka č.13: Do jaké míry je u životního partnera důležitý vzhled?- vyhodnocená data znázorňuje tabulka č.28.

Tab. č. 28. Míra důležitosti vzhledu budoucího partnera

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	17	2,8
	2	102	16,8
	3	268	44,2
	4	180	29,7
	Nejvíce	40	6,6
Celkem		607	100,0

Výsledky v tabulce ukazují, že pro respondenty je míra důležitosti vzhledu u budoucího partnera středně důležitá. Po rozdělení respondentů na muže a ženy nám vychází, že u mužů je míra důležitosti vzhledu budoucího partnera spíše vyšší a u žen spíše středně důležitá. Výsledky jsou vyznačené v tabulkách č.29 a č.30.

Tab. č. 29. Míra důležitosti vzhledu budoucí partnerky**u mužů**

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	4	3,7
	2	11	10,1
	3	41	37,6
	4	38	34,9
	Nejvíce	15	13,8
Celkem		109	100,0

Tab. č. 30. Míra důležitosti vzhledu u budoucího partnera**u žen**

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	13	2,6
	2	91	18,3
	3	227	45,6
	4	142	28,5
	Nejvíce	25	5,0
Celkem		498	100,0

Po spočítání korelace mezi škálou míry důležitosti vzhledu u budoucího partnera s materialistické škály MVS nám vychází, že u mužů je korelace kladná, ale statisticky velmi významná ($r = 0,283$). U žen je korelace s indexem škály MVS též kladná a statisticky velmi významná ($r = 0,270$).

Z toho plyne, čím jsou obě pohlaví více materialisticky hodnotově orientovaní, tím více je pro ně důležitější vzhled jejich budoucího životního partnera.

Otázka č. 14: Do jaké míry je u životního partnera důležité být finančně zajištěný? – Vyhodnocená data znázorňuje tabulka č. 31.

Tab. č. 31. Míra důležitosti finančního zajištění budoucího partnera

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	34	5,6
	2	111	18,3
	3	250	41,2
	4	162	26,7
	Nejvíce	50	8,2
Celkem		607	100,0

Z tabulky plyne, že pro respondenty je míra důležitosti finančního zajištění budoucího partnera středně důležitá. Po rozdělení respondentů na muže a ženy nám vychází, že u mužů je míra důležitosti finančního zajištění budoucí partnerky spíše nižší a u žen spíše střední. Výsledky jsou vyznačené v tabulkách č.32 a č.33.

**Tab. č. 32. Míra důležitosti finančního zajištění
budoucí partnerky u mužů**

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	24	22,0
	2	36	33,0
	3	35	32,1
	4	11	10,1
	Nejvíce	3	2,8
Celkem		109	100,0

**Tab. č. 33. Míra důležitosti finančního zajištění
budoucího partnera u žen**

		Četnost	Procenta
Platné počty	Nejméně	10	2,0
	2	75	15,1
	3	215	43,2
	4	151	30,3
	Nejvíce	47	9,4
Celkem		498	100,0

Po spočítání korelace mezi škálou míry důležitosti finančního zajištění budoucího partnera s materialistické škály MVS nám vychází, že u mužů je korelace kladná, ale statisticky velmi významná ($r = 0,392$). U žen je korelace s indexem škály MVS též kladná a statisticky velmi významná ($r = 0,305$).

Z toho plyne, čím jsou obě pohlaví více materialisticky hodnotově orientovaní, tím více je pro ně důležitější finanční zajištění jejich budoucího životního partnera.

4.6 Otázka č. 15

V otázce č. 15 měli respondenti co nejupřímněji seřadit podle důležitosti vypsané životní hodnoty, kdy číslice 1 znamená nejvíce důležité hodnoty a číslice 10 nejméně důležité.

Tato otázka byla pro některé respondenty složitá, a proto na ni řada z nich odpověděla částečně nebo neodpověděla vůbec. I přesto byly výsledky vyhodnoceny v podobě průměrného pořadí každé životní hodnoty na základě jejího hodnocení respondenty, tato průměrná hodnota je zaokrouhlena na dvě desetinná místa. Získaná průměrná čísla každé životní hodnoty jsou znázorněna v tabulce č. 34.

Tab. č. 34. Průměrné pořadí životních hodnot respondentů

	Průměrné pořadí
Láska a partnerství	2,44
Rodina	3,36
Zdraví	3,56
Přátelé	4,28
Vzdělání	5,55
Práce a kariéra	5,55
Zájmy	5,68
Zábava	5,69
Peníze a majetek	5,92
Náboženství a víra	8,58

Na nejvyšších místech se umístily hodnoty jako láska a přátelství, rodina a zdraví. Naopak na nejnižších místech se umístili náboženství a víra, peníze a majetek. Když rozdělíme respondenty na muže a ženy, průměrné pořadí životních hodnot se liší. Muži na prvních místech mají za sebou lásku a přátelství, pak rodinu a pak zdraví. Ženy mají nejdříve lásku a přátelství, pak zdraví a pak rodinu. Dvě poslední místa v pořadí peníze a majetek a náboženství a víra jsou u obou pohlaví umístěna stejně. Výsledky jsou zobrazeny v tabulkách č.35 a č.36.

**Tab. č. 35. Průměrné pořadí životních hodnot
u mužů**

	Průměrné pořadí
Láska a partnerství	2,67
Rodina	3,77
Zdraví	3,84
Přátelé	4,70
Zájmy	5,58
Zábava	6,74
Vzdělání	6,01
Práce a kariéra	6,30
Peníze a majetek	6,66
Náboženství a víra	8,31

**Tab. č. 36. Průměrné pořadí životních hodnot
u žen**

	Průměrné pořadí
Láska a partnerství	2,75
Zdraví	3,61
Rodina	3,65
Přátelé	4,79
Vzdělání	5,95
Zájmy	5,95
Práce a kariéra	6,05
Zábava	6,32
Peníze a majetek	6,60
Náboženství a víra	8,65

Pro spočítání korelace s indexem škály materialistických hodnot MVS jsme přiřadily čísla od 1 do 10 podle pravidla: 1. v pořadí = 10, až po 10. v pořadí =1. Tedy čím výše byla životní hodnota v žebříčku všech hodnot, tím větší číslo, pro spočítání korelace, dostala.

Spočítali jsme korelaci všech životních hodnot s indexem škály materialistických hodnot MVS a uvedeme zde jen ty statisticky významné. Ostatní hodnoty, u kterých nebude uvedena korelace se škálou MVS, jsou hodnoty, na které nemá vliv materialistická hodnotová orientace.

Korelace životní hodnoty „Náboženství a víra“ se škálou MVS u mužů byla záporná ($r = -0,226$). Čím je muž větší materialista, tím je pro něj v životě méně důležité náboženství a víra.

Korelace životní hodnoty „Láska a partnerství“ u žen se škálou MVS je záporná a statisticky významná ($r = -0,096$). Z toho plyne, čím je žena větší materialistka, tím je pro ni méně hodnotná láska a partnerství.

Korelace životní hodnoty „Peníze a majetek“ se škálou MVS byla u obou pohlaví kladná. U žen $r = 0,306$ a u mužů $r = 0,374$. Čím jsou obě dvě pohlaví více materialisticky hodnotově orientované, tím více jsou pro ně důležitější peníze a majetek.

Korelace životní hodnoty u žen „Práce a kariéra“ se škálou MVS je kladná ($r = 0,218$). Čím jsou ženy více materialisticky hodnotově orientovány, tím více je pro ně důležitá práce a kariéra.

Korelace životní hodnoty „Rodina“ se škálou MVS u žen byla záporná ($r = -0,109$). Z toho plyne, čím je žena více materialisticky hodnotově orientovaná, tím méně je pro ni důležitá její rodina.

4.7 Otázka č. 16

V otázce č. 16 měli respondenti seřadit podle důležitosti vypsané životní hodnoty, které jsou pro ně u jejich budoucího životního partnera či partnerky důležité a kdy číslici 1 mají mít nejvíce důležité hodnoty a číslici 9 nejméně důležité.

Stejně jako u otázky č. 15 ani několik respondentů nezodpovědělo tuto otázku. I přesto byly výsledky zpracovány a následně vyhodnoceny v podobě průměrného pořadí, které je zaokrouhлено na dvě desetinná místa. Získané průměrné pořadí každé životní hodnoty u všech respondentů je znázorněno v tabulce č.37.

Tab. č. 37. Průměrné pořadí důležitosti životních hodnot u budoucího partnera

	Průměrné pořadí
Povaha	2,04
Sexuální atraktivita	4,36
Fyzická atraktivita	4,51
Vztah k dětem	5,03
Touha po rodině	5,13
Vzdělání	5,48
Sociální status	5,74
Budoucí finanční situace	5,92
Aktuální finanční situace	6,64

Na nejvyšších místech se umístila povaha a po ní následuje sexuální a fyzická atraktivita. Na posledních místech se umístila aktuální a budoucí finanční situace budoucího partnera či partnerky. Když rozdělíme respondenty na muže a ženy, vyjdou nám téměř shodné výsledky, kromě pořadí fyzické a sexuální atraktivity. Muži preferují fyzickou atraktivitu u budoucí partnerky před sexuální, a ženy naopak preferují sexuální atraktivitu budoucího partnera před fyzickou. Všechny výsledky je možné vidět v tabulkách č.38 a č.39.

Tab. č. 38. Průměrné pořadí důležitosti životních hodnot u budoucí partnerky u mužů

	Průměrné pořadí
Povaha	2,06
Fyzická atraktivita	3,90
Sexuální atraktivita	4,02
Vztah k dětem	4,51
Touha po rodině	5,00
Vzdělání	5,58
Sociální status	5,80
Budoucí finanční situace	6,43
Aktuální finanční situace	7,09

Tab. č. 39. Průměrné pořadí důležitosti životních hodnot u budoucího partnera u žen

	Průměrné pořadí
Povaha	2,03
Sexuální atraktivita	4,43
Fyzická atraktivita	4,61
Vztah k dětem	5,13
Touha po rodině	5,15
Vzdělání	5,46
Sociální status	5,72
Budoucí finanční situace	5,82
Aktuální finanční situace	6,56

Pro spočítání korelace s indexem škály materialistických hodnot MVS jsme přiřadily čísla od 1 do 9 podle pravidla: 1. v pořadí = 9, až po 9. v pořadí =1. Tedy čím výše byla životní hodnota v žebříčku všech hodnot, tím větší číslo, pro spočítání korelace, dostala.

Spočítali jsme korelaci všech životních hodnot s indexem škály materialistických hodnot MVS a uvedeme zde jen ty statisticky významné. Ostatní hodnoty, u kterých nebude uvedena korelace se škálou MVS, jsou důležité hodnoty chtěné u budoucích partnerů, na které nemá vliv materialistická hodnotová orientace.

Korelace hodnoty u žen chtěné u budoucího partnera „Aktuální finanční situace“ se škálou MVS je kladná ($r= 0,266$). Z toho plyne, že čím jsou ženy více materialisticky hodnotově orientované, tím více je pro ně důležitá aktuální finanční situace jejich budoucího životního partnera.

Korelace hodnoty chtěné u budoucího partnera či partnerky „Budoucí finanční situace“ se škálou MVS je u obou pohlaví kladná. U mužů $r= 0,271$ a u žen $r=0,286$. Čím jsou jak muži, tak ženy, více materialisticky hodnotově orientovaní, tím více je pro ně důležitá budoucí finanční situace jejich budoucího životního partnera.

U žen korelace hodnoty „Fyzická atraktivita“ u budoucího partnera se škálou MVS je kladná ($r=0,114$). Z toho plyne, že čím je žena více materialisticky hodnotově orientovaná, tím je pro ni fyzická atraktivita budoucího partnera více důležitá. U mužů nemá materialistická hodnotová orientace vliv na důležitost fyzické atraktivity budoucích životních partnerek.

U žen korelace hodnoty „Povaha“ u budoucího partnera se škálou MVS je záporná ($r=-0,136$). Z toho plyne, čím jsou ženy více materialisticky hodnotově orientované, tím méně je pro ně důležitá povaha jejich budoucího životního partnera.

Korelace hodnoty u žen budoucího partnera „Sociální status“ se škálou MVS je kladná ($r=0,127$). Čím jsou ženy více materialisticky hodnotově orientované, tím více je pro ně důležitý sociální status jejich budoucího životního partnera.

Korelace hodnoty u žen u budoucího partnera „Touha po rodině“ se škálou MVS je záporná ($r=-0,245$). To znamená, že čím jsou muži a ženy více materialisticky hodnotově orientované, tím méně je pro ně důležitá touha po rodině u jejich budoucího životního partnera.

U obou pohlaví korelace hodnoty „Vzdělání“ u budoucího životního partnera se škálou MVS je záporná. U mužů $r=-0,249$ a u žen $r=-0,108$. Čím jsou muži a ženy více materialisticky hodnotově orientováni, tím méně je pro ně důležité vzdělání jejich budoucího životního partnera.

U žen korelace hodnoty „Vztah k dětem“ u budoucího životního partnera se škálou MVS je záporná ($r=-0,284$). Čím je žena větší materialistka, tím je pro ni méně důležitý vztah k dětem u jejího životního partnera. U mužů nemá vliv materialistická hodnotová orientace na důležitost vztahu k dětem u jejich budoucí partnerky.

4.8 Otázky č. 17-22

Poslední otázky druhé části dotazníku jsou uzavřené. Respondenti měli za úkol odpovídat na jednotlivé otázky buď kladně (ano) nebo záporně (ne). Pro

korelaci se Škálou materialistických hodnot jsme uspořádali odpovědi na otázky tak, že odpověď ne = 1 a odpověď ano = 2.

Otázka č.17: *Myslíte si, že byste byla spokojenější, kdyby váš partner byl ambicióznější?* – Vyhodnocená data jsou znázorněna v tabulce č. 40.

Tab. č. 40. Ambicióznost životního partnera

		Četnost	Procenta
Platné počty	Ne	355	58,5
	Ano	252	41,5
Celkem		607	100,0

Z tabulky je patrné, že nadpoloviční většina respondentů si myslí, že by nebyla spokojenější, kdyby jejich partner byl ambicióznější. Po rozdělení respondentů na muže a ženy je u obou pohlaví výsledek podobný, což je možné vidět v tabulkách č.41 a č.42.

Tab. č. 41. Ambicióznost životní partnerky u mužů

		Četnost	Procenta
Platné počty	Ne	61	56,0
	Ano	48	44,0
Celkem		109	100,0

Tab. č. 42. Ambicióznost životního partnera u žen

		Četnost	Procenta
Platné počty	Ne	294	59,0
	Ano	204	41,0
Celkem		498	100,0

Korelace škály otázky č. 17 a indexu škály MVS je u obou pohlaví kladná. U mužů $r = 0,137$ a u žen $r = 0,201$, ale pouze u žen je statisticky významná. Z toho plyne, že čím více jsou ženy materialisticky hodnotově orientované, tím spíše si myslí, že byly spokojenější, kdyby jejich partner či partnerka byli

ambicióznější. U mužů jsme nedokázali vliv materialistické hodnotové orientace na spokojenost či nespokojenost s ambiciózností budoucí životní partnerky.

Otázka č.18: *Myslíte si, že byste byla spokojenější, kdyby byl váš partner pohlednější?* - Vyhodnocená data jsou znázorněna v tabulce č.43.

Tab. č. 43. Pohlednost životních partnerů

		Četnost	Procenta
Platné počty	Ne	437	72,0
	Ano	170	28,0
Celkem		607	100,0

Z tabulky je patrné, že více jak 2/3 respondentů si myslí, že by nebyli spokojenější, kdyby jejich partner či partnerka byli pohlednější. Po rozdělení respondentů na muže a ženy můžeme v tabulkách č.44 a č.45, že si jen větší polovina dotazovaných myslí, že by nebyli spokojenější, kdyby jejich partnerka byla pohlednější. U žen si ten samý fakt myslí téměř o čtvrtinu více dotazovaných.

Tab. č. 44. Pohlednost životních partnerek u mužů

		Četnost	Procenta
Platné počty	Ne	64	58,7
	Ano	45	41,3
Celkem		109	100,0

Tab. č. 45. Pohlednost životních partnerů u žen

		Četnost	Procenta
Platné počty	Ne	373	74,9
	Ano	125	25,1
Celkem		498	100,0

Korelace škály otázky č. 18 a indexu škály MVS je u mužů i žen kladná a statisticky významná. U mužů $r=0,206$ a u žen $r=0,232$. Čím jsou muži i ženy větší materialisté, tím spíše si myslí, že by byli spokojenější, kdyby jejich partner či partnerka byli pohlednější.

Otázka č.19: *Myslíte si, že byste spokojenější, kdyby vás partner byl úspěšnější?* - Vyhodnocená data jsou znázorněna v tabulce č. 46.

Tab. č. 46. Úspěšnost životních partnerů

		Četnost	Procenta
Platné počty	Ne	324	53,4
	Ano	283	46,6
Celkem		607	100,0

Z tabulky plyne, že více jak polovina respondentů si myslí, že by nebyli spokojenější, kdyby jejich partner či partnerka byli úspěšnější. Po rozdělení respondentů dle pohlaví je patrné z tabulek č.47 a č.48, že výsledky jak u žen tak u mužů jsou podobné.

Tab. č. 47. Úspěšnost životních partnerek u mužů

		Četnost	Procenta
Platné počty	Ne	55	50,5
	Ano	54	49,5
Celkem		109	100,0

Tab. č. 48. Úspěšnost životních partnerů u žen

		Četnost	Procenta
Platné počty	Ne	269	54,0
	Ano	229	46,0
Celkem		498	100,0

Korelace škály otázky č.19 a indexu škály MVS u obou pohlaví je kladná a statisticky významná. U mužů je $r=0,192$ a u žen $r=0,307$. Z toho plyne, že čím jsou muži i ženy větší materialisté, tím spíše si myslí, že by byli spokojenější, kdyby jejich partner či partnerka byli úspěšnější.

Otázka č. 20: *Myslíte si, že byste byla spokojenější, kdyby váš partner byl mladší?* - Vyhodnocená data znázorňuje tabulka č. 49.

Tab. č. 49. Věk životního partnera

		Četnost	Procenta
Platné počty	Ne	553	91,1
	Ano	54	8,2
Celkem		607	100,0

Z tabulky je zřejmé, že téměř většina respondentů si myslí, že by nebyli spokojenější, kdyby jejich partner či partnerka byli mladší. Po rozdělení respondentů na muže a ženy je z tabulek č.50 a č.51 patrné, že téměř většina žen si myslí, že by nebyly spokojenější, kdyby jejich partner byl mladší, kdežto u mužů se výsledky liší, u nich si více respondentů myslí, že by byli spokojenější, kdyby jejich partnerka byla mladší.

Tab. č. 50. Věk životních partnerek u mužů

		Četnost	Procenta
Platné počty	Ne	82	75,2
	Ano	27	24,7
Celkem		109	100,0

Tab. č. 51. Věk životních partnerů u žen

		Četnost	Procenta
Platné počty	Ne	471	94,6
	Ano	27	5,4
Celkem		498	100,0

Korelace škály otázky č.20 a indexu škály MVS je u mužů kladná, ale statisticky nevýznamná ($r= 0,153$) a u žen též kladná a statisticky významná ($r=0,099$). U žen z korelace obou škál plyne, že čím je žena větší materialistka, tím spíše by byla spokojenější, kdyby její partner byl mladší. U mužů jsme neprokázali, že by materialistická hodnotová orientace měla vliv na spokojenost či nespokojenost s věkem životního partnera.

Otázka č. 21: *Myslíte si, že byste byla spokojenější, kdyby vás partner byl bohatší?* - Vyhodnocená data znázorňuje tabulka č. 52.

Tab. č. 52. Majetek životního partnera

		Četnost	Procenta
Platné počty	Ne	357	58,8
	Ano	250	41,2
Celkem		607	100,0

Z tabulky je patrné, že nadpoloviční většina respondentů si myslí, že by nebyla spokojenější, kdyby jejich partner či partnerka byli bohatší. Po rozdělení respondentů dle pohlaví je z výsledků vyznačených v tabulkách č.53 a č.54 zřejmé, že větší procento mužů než žen si myslí, že by nebylo spokojenější, kdyby jejich partnerka byla bohatší.

Tab. č. 53. Majetek životní partnerky u mužů

		Četnost	Procenta
Platné počty	Ne	77	70,6
	Ano	32	29,4
Celkem		109	100,0

Tab. č. 54. Majetek životního partnera u žen

		Četnost	Procenta
Platné počty	Ne	280	56,2
	Ano	218	43,8
Celkem		498	100,0

Korelace škály otázky č.21 a indexu škály MVS je u mužů i u žen kladná a statisticky velmi významná. U mužů je $r=0,313$ a u žen $r=0,453$. Z toho plyne, že čím jsou muži a ženy více materialisticky hodnotově orientovaní, tím spíše si myslí, že by byli spokojenější, kdyby její partner či partnerka byli bohatší.

Otázka č. 22: *Myslíte si, že byste byla spokojenější, kdyby váš partner byl vzdělanější?* - Vyhodnocená data znázorňuje tabulka č. 55.

Tab. č. 55. Vzdělanost životního partnera

		Četnost	Procenta
Platné počty	Ne	412	67,9
	Ano	195	32,1
Celkem		607	100,0

Z tabulky je patrné, že dvě třetiny respondentů si myslí, že by nebyli spokojenější, kdyby jejich partner či partnerka byli vzdělanější. Po rozdělení respondentů na muže a ženy je z tabulek č.56 a 57 patrné, že u obou pohlaví je výsledek podobný.

Tab. č. 56. Vzdělanost životní partnerky u mužů

		Četnost	Procenta
Platné počty	Ne	75	68,8
	Ano	34	31,2
Celkem		109	100,0

Tab. č. 57. Vzdělanost životního partnera u žen

		Četnost	Procenta
Platné počty	Ne	337	67,7
	Ano	161	32,3
Celkem		498	100,0

Korelace škály otázky č.22 a indexu škály MVS je mužů kladná, ale statisticky nevýznamná ($r=0,128$) a u žen je kladná a statisticky významná ($r=0,152$). Z korelace obou škál u žen plyne, že čím je žena větší materialistka, tím spíše by byla spokojenější, kdyby její partner byl vzdělanější. U mužů jsme neprokázaly vliv materialistické hodnotové orientace na spokojenost či nespokojenost se vzdělaností jejich partnerky.

5 ZÁVĚR VÝZKUMU

V této části své diplomové práce následuje shrnutí výsledků našeho výzkumu, jenž byl proveden za účelem zjištění platnosti předem daných hypotéz a splnění cíle výzkumného šetření.

Hlavním cílem této práce bylo zjistit, zda má vliv materialistická hodnotová orientace na výběr životního partnera u mužů a u žen. Dotazníkovým šetřením, které se skládalo ze tří částí: identifikace respondentů, jejich náhled na kritéria při výběru partnera a jejich míra materialistické hodnotové orientace, jsme dospěli k závěru, že materialistická hodnotová orientace má vliv na kritéria výběru životního partnera jak u mužů, tak i u žen.

Na začátku výzkumného šetření bylo stanoveno šest hypotéz. Ověřovali jsme jejich správnost na vzorku 607 respondentů mužského a ženského pohlaví.

5.1 Hypotéza 1

První hypotéza tvrdila, že čím více jsou muži materialisticky hodnotově orientováni, tím více je pro ně důležité finanční zajištění jejich budoucí partnerky. Korelační analýza potvrdila naši hypotézu.

Pravdivost hypotéza potvrdila otázka č.11, ve které byli respondenti dotazováni na důležitost měsíční mzdy jejich budoucí partnerky. Dále byla potvrzena v otázce č.14, ve které jsme se respondentů ptali na důležitost finančního zajištění u jejich budoucí partnerky. U obou otázek jsme zjistily, že čím je muž více materialisticky zaměřen, tím více jsou pro něj obě dvě kritéria důležitější.

Hypotézu nám potvrdila i otázka č.16. Respondenti byli vyzváni k seřazení hodnot u budoucího životního partnera. Budoucí finanční situace byla dávána na vyšší příčky, čím více byl muž materialisticky hodnotově orientován.

V otázce č.19 byli respondenti dotazováni, zda by byli spokojenější, kdyby jejich partnerka byla úspěšnější. Čím více materialisticky hodnotově orientovaní byli, tím spíše si mysleli, že by byly spokojenější.

Ke stejným výsledkům jsme dospěli v otázce č.21, kde byli respondenti dotazováni, zda by byli spokojenější, kdyby jejich partnerka byla bohatší. Čím větší materialisté byli, tím spíše si mysleli, že by byli spokojenější.

Všechna vyhodnocená data jednoznačně ukázala, že čím více jsou muži materialisticky hodnotově orientovaní, tím více je pro ně důležité finanční zabezpečení jejich budoucí životní partnerky.

5.2 Hypotéza 2

Další hypotéza předpokládala, že muži jsou větší materialisté než ženy. Hypotéza díky korelační analýze potvrzena nebyla. Domnívali jsme se na základě předešlých výzkumů vypsanych výše, které vyzkoumali, že muži jsou větší materialisté, že i díky našemu vzorku a výzkumu dospějeme ke stejným výsledkům. Je tedy možné, že naše společnost je stejně zasažena materialistickou orientací jak u mužů, tak u žen.

5.3 Hypotéza 3

Čtvrtá hypotéza tvrdila, že čím jsou muži více materialisticky hodnotově orientovaní, tím více je pro ně důležitý vzhled jejich partnerky. Pomocí korelační analýzy byla hypotéza potvrzena.

Hypotézu potvrdily výsledky získané z odpovědí na otázku č.13, ve které byli respondenti dotazováni na míru důležitosti vzhledu u jejich budoucí životní partnerky. Čím byli muži více materialisticky hodnotově orientovaní, tím více byl pro ně důležitý vzhled jejich budoucí životní partnerky.

Dále byla hypotéza potvrzena v otázce č.18, kdy byli respondenti dotazováni na to, zda by byli spokojenější kdyby jejich partnerka byla pohlednější. Čím více byli muži materialisticky hodnotově orientovaní, tím spíše by byli spokojenější, kdyby jejich partnerka byla pohlednější.

Materialisté dávají důraz na hmotné statky, bohatství a majetek a vzácné věci. Na první pohled se drahé a vzácné věci liší od těch levnějších svojí krásou.

Podle našich výsledků můžeme zařadit do věcí, které materialisté chtějí i krásné ženy. Tedy krásná žena je ekvivalent pro drahou a vzácnou věc.

5.4 Hypotéza 4

Další hypotéza tvrdila, že čím je žena větší materialistka, tím je pro ni méně důležitá povaha jejího budoucího životního partnera. Pomocí korelační analýzy byla naše hypotéza potvrzena.

Pravdivost potvrdila otázka č.16, ve které byly respondentky žádány, aby seřadily hodnoty u budoucích životních partnerů podle jejich důležitosti. Čím byla žena více materialisticky hodnotově orientovaná, tím níže v pořadí udávala povahu budoucího partnera.

Z výsledku lze chápat, že materialistické ženy preferují u svých budoucích životních partnerů jiné hodnoty a vlastnosti, než je jeho chování, jednání a povaha. Pravděpodobně bere v potaz jiná kritéria při výběru partnera, která jsou důležitější pro uspokojení její materialistické orientace.

5.5 Hypotéza 5

Poslední hypotéza tvrdila, že čím mají muži nižší nejvyšší dosažené vzdělání, tím více jsou. Nebyla. Tato hypotéza navazovala na výzkum BARIKZAHYOVÉ aj. (2009), která vyzkoumala, že mezi studenty středních odborných učilišť je více materialistů a mezi studenty gymnázií je méně materialistů. Výsledky korelační analýzy v našem výzkumu nejsou v souladu s touto hypotézou.

Výsledky lze chápat tak, že u mužů nemá vliv výška nejvyššího dosaženého vzdělání na míru materialismu. Materialisticky hodnotově orientovaní muži se nacházejí stejnou mírou jak mezi absolventy základní školy, odborného učiliště, střední školy a vysoké školy.

ZÁVĚR

Tato diplomová práce navazuje na bakalářskou práci, ve které se autorka zabývala vlivem materialistické hodnotové orientace na kritéria výběru životního partnera pouze u žen. Nyní rozšířila výzkum o mužskou část populace a zároveň porovnála výsledky u mužů a žen.

V teoretické části se autorka zamýšlí nad pojmy materialismus a materialistická hodnotová orientace a zaměřuje se na výzkumy v této oblasti z domova i ze zahraničí. Dále si všímá výběru partnerky u mužů a partnera u žen z pohledu evoluční psychologie. Zmapovala některé příklady výzkumů v oblasti evoluční psychologie a jejího pohledu na výběr partnera.

V praktické části diplomové práce je zachycen průběh a výsledky výzkumu, který autorka provedla na vzorku 607 respondentů. Z toho bylo 109 mužů a 498 žen. Výzkum byl proveden za pomoci dotazníkové metody. Výzkum prokázal, že muži i ženy jsou stejně materialisticky hodnotově orientovaní. Dále bylo zjištěno, že čím více byli muži více materialisticky hodnotově orientovaní, tím více bylo pro ně důležité při výběru životní partnerky její finanční zabezpečení a její vzhled. Dále bylo zjištěno, že čím byla žena větší materialistka, tím méně je pro ni důležitý vzhled jejího budoucího životního partnera. Výška nejvyššího dosaženého vzdělání u mužů nemá vliv na míru materialistické hodnotové orientace.

Práci se podařilo na tomto souboru zodpovědět, zda ovlivňuje materialistická hodnotová orientace kritéria výběru partnera u mužů a žen. Autorka považuje zpracování své diplomové práce za inspirující a zajímavé, protože mohla hlouběji nahlédnout do problematiky materialistické orientace a přispět dalším výzkumem k danému tématu.

LITERATURA

- BARRETT, L., DUNBAR, R. a LYCETT, J. *Evoluční psychologie člověka*. Přel. Jitka LINDOVÁ. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7178-969-7.
- BARIEKZAHYOVÁ, T. Vlivy sociálního statusu a materialistické hodnotové orientace na spokojenost se životem studentů středních škol. *IV. Medzinárodná konferencia doktorandov odborov Psychológia a Sociálna práca*. FSVaZ UKH Nitra, 2009, s. 29 - 38.
- BELK, R. W. Materialism: Trait Aspects of Living in the Material World. *The Journal of Consumer Research*. 1985, Vol. 12, No.3, p. 265 - 280. ISSN 00935301.
- BUSS, D. M. *Evoluce touhy*. Přel. Josef HAUSMANN. Praha: Dauphin, 2009. ISBN 978-80-7272-214-3.
- DIJKSTRA, P. a. BARELDS, D.P.H. Do People Know What They Want: A Similar or Complementary Partner? *Evolutionary Psychology*. 2008, Vol.6, No.4, p.595-602. ISSN 1474-7049.
- EVANS, D. *Evoluční psychologie*. Přel. Jiří FOLTÝN. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-611-X.
- GEARY, D. C., VIGIL, J. a. BYRD-CRAVEN, J. Evolution of Human Mate Choice. *The Journal of Sex Research*. 2004, Vol. 41, No. 4, p. 27 - 42. ISSN 0022-4499.
- GUSTAVSSON, L., JOHNSSON, J. I. a. ULLER, T. Mixed Support of Sexual Selection Theories of Mate Preferences in the Swedish Population. *Evolutionary Psychology*. 2008, Vol. 6, No. 4, p. 575-585. ISSN 1474-7049.
- HARTL, P. a HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. 2. vyd. Praha: Portál, 2009, s.776. ISBN 978-80-7367-569-1.

- HNILICA, K. Vlivy materialistické hodnotové orientace na spokojenost se životem. *Československá psychologie*. 2005, roč. 49, č.5, s. 385-398. ISSN 0009-062X.
- HUDDERS, L. a PANDELAERE, M. The Silver Lining of Materialism: The Impact of Luxury Consumption on Subjective Well-Being. *Journal of Happiness Studies*. 2011, Vol.13, No.3, p.411-437. ISSN 1389-4978.
- INGLEHART, R. Ronald Inglehart. The Silent Revolution in Europe: Intergenerational Change in Post-industrial Societies. *The American political Science Review*. 2006, Vol. 100, No. 4, p.991-1017. ISSN 0003-0554.
- McKEAGE, K. K. R., RICHINS, M. L. a. DEBEVEC, K. Self-Gifts and the Manifestation of Material Values. *Advances in Consumer Research*. 1993, Vol.20, p.359-364. ISSN 0098-9258.
- MIESEN, Harold. „Love is all you need“: Social Leeds, materialism, and subjective well-being. *Happiness and Relational Goods conference*. Venezia, June 2009.
- MOŽNÝ, I. *Sociologie rodiny*. 2. vyd. Praha: SLON, 2002. ISBN 80-86429-05-9.
- RICHINS, M. L. Media, Materialism and Human Happiness. *Advances in Consumer Research*. 1987, Vol. 14, p. 352-356. ISSN 0098-9258.
- RICHINS, M. L. a. DAWSON, S. A. Consumer Values Orientation for Materialism and Its Measurement: Scale Developement and Validation. *Journal of Consumer Research*. 1992, Vol. 19, No. 3, p. 303-316. ISSN 0093-530.
- RICHINS, M. L., McKEAGE, K. K. R. a. NAJJAR, D. An Exploration of Materialism and Consumption-Related Affect. *Advances in Consumer Research*. 1992, Vol.19, p.229-236. ISSN 0098-9258.
- SCHULTE-HOSTEDDE, A. I., EYS, M. A. a. JOHNSON, K. Female Mate Choice is Influenced by Male Sport Participation. *Evolutionary Psychology*. 2008, Vol. 6, No. 1, p.113-124. ISSN 1474-7049.

- TODOSIJEVIĆ, B., LJUBINKOVIĆ, S. a. ARANČIČ, A. Mate selection criteria: A trait desirability assessment study of sex differences in Serbia. *Evolutionary Psychology*. 2003, Vol. 1, p. 116-126. ISSN 1474-7049.
- WILLERTON, J. *Psychologie mezilidských vztahů*. Přel. Dagmar BREJLOVÁ. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3924-3.
- WINDISCH, L. a. MacDERMOTT, S. Materialistic tendencies: Materialism and psychological well-being in an Australian adult sample. *Sustainable Management and Marketing Conference*. Canning Bridge, 2009, p.1-8, ISBN 1863081585.
- WRIGHT, N. D. a. LARSEN, V. Materialism and Life Satisfaction: A Meta-Analysis. *Journal of Consumer Satisfaction, Dissatisfaction and Complaining Behavior*. 1993, Vol.3, p. 158-165. ISSN 0899-8620.

Závěrečné práce

- LEARY, G. L. *Materialism and college students: An exploration of multiple socio-ecological domains*. Baltimore, 2007. Disertační práce. University of Maryland. 180 s. Vedoucí: Ken. I. Maton.
- RENDLOVÁ, M. *Materialistická hodnotová orientace a kvalita života*. Diplomová práce. Praha, 2006. Univerzita Karlova. Filosofická fakulta. Katedra kulturologie. 83s. Vedoucí: PhDr. Karel Hnilica, CSc.
- SURÝ, O. *Strategie při volbě partnera: Obsahová analýza online inzerátů*. Praha, 2010. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Katedra Psychologie. 35s. Vedoucí: prof. PhDr. Petr Macek, CSc.

Internetové citace

HUTCHISON, C. Can't Buy Love: Materialism Kills Marriages. [online]. *ABC News*. ©2011. [cit. 2013-04-02]. Dostupné z: <http://abcnews.go.com/Health/WomensHealth/buy-love-materialism-marriage-killer-study-finds/story?id=14721071#.UWaHjLWeOSp>

SHOEMAKE, E. G. Human Mate Selection Theory: An Integrated Evolutionary and Social Approach. [online]. *Journal of Scientific Psychology*. 2007. [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: http://www.psyencelab.com/images/Human_Mate_Selection_Theory_An_Integrated_Evolutionary_and_Social_Approach.pdf

YE TIAN a DONG LU. The Experimental Research on the Influence of Materialism and the Emotion of Awe on Life Satisfaction and Products Preference. *Open Science Journal of Psychology*. ©2014. [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://www.openscienceonline.com/journal/archive2?journalId=740&paperId=1259>

PŘÍLOHA

Dotazník

- 1. Vaše pohlaví:**
 - a) Muž
 - b) Žena

- 2. Váš věk:**

- 3. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:**
 - a) ZŠ/SŠ bez maturity
 - b) SŠ s maturitou
 - c) VOŠ
 - d) VŠ

- 4. Jste studující nebo pracující (práci se nemyslí brigáda)?**
 - a) studuji
 - b) pracuji
 - c) studuji a pracuji
 - d) jiné

- 5. Momentálně jsem ...**
 - a) nezadaná
 - b) ve vztahu více než měsíc
 - c) ve vztahu méně než měsíc
 - d) ve vztahu méně než rok
 - e) ve vztahu déle než rok
 - f) vdaná
 - g) rozvedená

6. Chcete, aby Váš životní partner měl vyšší nebo nižší nejvyšší dosažené vzdělání než vy?

- a) nižší
- b) vyšší
- c) stejné

7. Do jaké míry je u životního partnera důležitá schopnost naslouchat? (1- nejméně, 5 – nejvíce)

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5

8. Do jaké míry je životního partnera důležitá tolerance? (1- nejméně, 5 – nejvíce)

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5

9. Do jako míry je u životního partnera důležité vzdělání? (1- nejméně, 5 – nejvíce)

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4

e) 5

10. Do jaké míry je u životního partnera důležitý smysl pro humor? (1- nejméně, 5 – nejvíce)

a) 1

b) 2

c) 3

d) 4

e) 5

11. Do jaké míry je u životního partnera důležitá měsíční mzda? (1- nejméně, 5 – nejvíce)

a) 1

b) 2

c) 3

d) 4

e) 5

12. Do jaké míry je u životního partnera důležité mít společné zájmy, přátele? (1- nejméně, 5 – nejvíce)

a) 1

b) 2

c) 3

d) 4

e) 5

13. Do jaké míry je u životního partnera důležitý vzhled? (1- nejméně, 5 – nejvíce)

a) 1

- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5

14. Do jaké míry je u životního partnera důležité být finančně zajištěný? (1- nejméně, 5 – nejvíce)

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5

15. Následující pojmy seřad'te sestupně podle důležitosti- co nejupřímněji. (10- velmi důležité, 1- naprosto nedůležité)

- a) Náboženství a víra
- b) Láska a partnerství
- c) Peníze a majetek
- d) Práce a kariéra
- e) Přátelé
- f) Rodina
- g) Vzdělání
- h) Zábava
- i) Zájmy
- j) Zdraví

16. Seřad'te a očísľujte tyto hodnoty podle toho, které jsou pro vás u vašeho životního partnera nejdůležitější. (9- velmi důležité, 1- naprosto nedůležité)

- a) Aktuální finanční situace

- b) Budoucí finanční situace
- c) Fyzická atraktivita
- d) Povaha
- e) Sexuální atraktivita
- f) Sociální status
- g) Touha po rodině
- h) Vzdělání
- i) Vztah k dětem

17. Myslíte si, že byste byla spokojenější, kdyby váš partner byl ambicióznější?

- a) Ano
- b) Ne

18. Myslíte si, že byste byla spokojenější, kdyby byl váš partner pohlednější?

- a) Ano
- b) Ne

19. Myslíte si, že byste spokojenější, kdyby vás partner byl úspěšnější?

- a) Ano
- b) Ne

20. Myslíte si, že byste byla spokojenější, kdyby váš partner byl mladší?

- a) Ano
- b) Ne

21. Myslíte si, že byste byla spokojenější, kdyby vás partner byl

bohatší?

- a) Ano
- b) Ne

22. Myslíte si, že byste byla spokojenější, kdyby váš partner byl vzdělanější?

- a) Ano
- b) Ne

23. Obdivuji lidi, kteří vlastní drahé domy, auta, a oblečení.

- a) Silně souhlasím
- b) Souhlasím
- c) Neutrální
- d) Nesouhlasím
- e) Silně nesouhlasím

24. Jeden z nejdůležitějších úspěchů v životě je získání materiálního vlastnictví.

- a) Silně souhlasím
- b) Souhlasím
- c) Neutrální
- d) Nesouhlasím
- e) Silně nesouhlasím

25. Nedávám moc velký důraz na množství materiálních věcí, které lidé vlastní jako znamení úspěchu.

- a) Silně souhlasím
- b) Souhlasím
- c) Neutrální
- d) Nesouhlasím
- e) Silně nesouhlasím

26. Věci, které vlastním, říkají hodně o tom, jak dobře se v životě mám.

- a) Silně souhlasím
- b) Souhlasím
- c) Neutrální
- d) Nesouhlasím
- e) Silně nesouhlasím

27. Líbí se mi vlastnit věci, které dělají na lidi dojem.

- a) Silně souhlasím
- b) Souhlasím
- c) Neutrální
- d) Nesouhlasím
- e) Silně nesouhlasím

28. Nevěnují moc pozornosti materiálních věcem ostatních lidí, které vlastní.

- a) Silně souhlasím
- b) Souhlasím
- c) Neutrální
- d) Nesouhlasím
- e) Silně nesouhlasím

29. Obvykle kupuji jen to, co potřebuji.

- a) Silně souhlasím
- b) Souhlasím
- c) Neutrální
- d) Nesouhlasím
- e) Silně nesouhlasím

30. Snažím se, aby můj život byl jednoduchý, co se majetku týče.

- a) Silně souhlasím
- b) Souhlasím
- c) Neutrální
- d) Nesouhlasím
- e) Silně nesouhlasím

31. Věci, které vlastním, nejsou pro mě tak důležité.

- a) Silně souhlasím
- b) Souhlasím
- c) Neutrální
- d) Nesouhlasím
- e) Silně nesouhlasím

32. Baví mě utrácet peníze na věci, které nejsou praktické.

- a) Silně souhlasím
- b) Souhlasím
- c) Neutrální
- d) Nesouhlasím
- e) Silně nesouhlasím

33. Kupování věcí mi dává spoustu radosti.

- a) Silně souhlasím
- b) Souhlasím
- c) Neutrální
- d) Nesouhlasím
- e) Silně nesouhlasím

34. Líbí se mi hodně luxusu v mém životě.

- a) Silně souhlasím
- b) Souhlasím
- c) Neutrální

- d) Nesouhlasím
- e) Silně nesouhlasím

35. Dávám menší důraz na materiální věci, než většina lidí, které znám.

- a) Silně souhlasím
- b) Souhlasím
- c) Neutrální
- d) Nesouhlasím
- e) Silně nesouhlasím

36. Mám všechno, co skutečně potřebuji k užívání si života.

- a) Silně souhlasím
- b) Souhlasím
- c) Neutrální
- d) Nesouhlasím
- e) Silně nesouhlasím

37. Můj život by byl lepší, kdybych vlastnil(a) určité věci, které nemám.

- a) Silně souhlasím
- b) Souhlasím
- c) Neutrální
- d) Nesouhlasím
- e) Silně nesouhlasím

38. Nebyl(a) bych šťastnější, kdybych vlastnil(a) hezčí věci.

- a) Silně souhlasím
- b) Souhlasím
- c) Neutrální
- d) Nesouhlasím

e) Silně nesouhlasím

39. Byl(a) bych šťastnější, kdybych si mohl(a) dovolit koupit více věcí.

a) Silně souhlasím

b) Souhlasím

c) Neutrální

d) Nesouhlasím

e) Silně nesouhlasím

40. Někdy mi docela dost vadí, že si nemohu dovolit koupit všechny věci, které mám rád(a).

a) Silně souhlasím

b) Souhlasím

c) Neutrální

d) Nesouhlasím

e) Silně nesouhlasím

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno a příjmení autorky: Aneta Benáková

Studijný program: NMgr.

Studijný obor: Psychologie

Název práce: Vliv materialistické hodnotové orientace na kritéria výběru životního partnera

Počet stran (bez příloh): 78

Počet titulů české literatury a pramenů: 10

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 16

Počet internetových odkazů: 3

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Karel Hnilica, CSc.

Rok dokončení práce: 2015

**Posudek vedoucího diplomové práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studentky: Aneta Benáková

Obor studia: psychologie

Název práce: Vliv materialistické hodnotové orientace na výběr životního partnera

Vedoucí práce: doc. Karel Hnilica

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 78

Počet stránek příloh: 10

Počet titulů v seznamu literatury: 29

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

	x			
--	---	--	--	--

Oborová příléhavost tématu

	x			
--	---	--	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

	x			
--	---	--	--	--

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

		x		
--	--	---	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

	x			
--	---	--	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

	x			
--	---	--	--	--

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod

	x			
--	---	--	--	--

Využití výzkumných empirických metod

	x			
--	---	--	--	--

Využití praktických zkušeností

x				
---	--	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

	x			
--	---	--	--	--

Naplnění cílů práce

	x			
--	---	--	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu

	x			
--	---	--	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

	x			
--	---	--	--	--

** 0 – nehodnoceno; 1 – výborně; 2 – velmi dobře; 3 – dobře; 4 – neprospěl/a

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

x				
---	--	--	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce (publikace, referáty, apod.)

	x			
--	---	--	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

Práce sestává z části teoretické a výzkumné. V teoretické části autorka prezentuje nejprve přehled základních pojetí a zjištění týkajících se materialismu (Inglehart, Richinsová, Belk). Poté uvádí některé hypotézy týkající se výběru partnera. Zaměřuje se především na hypotézy předložené evolučními psychology (Buss, Barrett aj.). Vychází přitom především ze studia původních pramenů. V empirické části navazuje autorka na svoji bakalářskou práci a předkládá výsledky dvou vlastních šetření, jichž se zúčastnilo celkem 608 respondentů. Ti vyplnili škálu materialistických hodnot a vlastní autorčin dotazník. Mezi zajímavá zjištění patří například to, že se od sebe muži a ženy v míře materialismu neliší a že čím více jsou materialističtí, tím více jim záleží na vzhledu partnerů a tím by byli v životě spokojenější, kdyby byl jejich partner či partnerka pohlednější. Otázka do diskuse: Kdyby platila evoluční hypotéza, měl by vzhled být důležitější pro muže než pro ženy. Myslíte si, že materialistická hodnotová orientace anuluje „evoluční“ tendence?

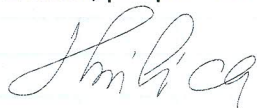
Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

Práce splňuje požadavky kladené na tento typ prací.

Doporučení k obhajobě: doporučuji

Navrhovaná klasifikace: výborně

Datum, podpis: 19. 5. 2015

**Posudek oponenta diplomové práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studentky: Bc. Aneta Benáková

Obor studia: Psychologie

Název práce: Vliv materialistické hodnotové orientace na kritéria výběru životního partnera

Oponent práce: Mgr. Lucie Vacková

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 78

Počet stránek příloh: 10

Počet titulů v seznamu literatury: 26

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

	x			
--	---	--	--	--

Oborová příslušnost tématu

	x			
--	---	--	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

	x			
--	---	--	--	--

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

	x			
--	---	--	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

		x		
--	--	---	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

		x		
--	--	---	--	--

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod

	x			
--	---	--	--	--

Využití výzkumných empirických metod

	x			
--	---	--	--	--

Využití praktických zkušeností

x				
---	--	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

x				
---	--	--	--	--

Naplnění cílů práce

	x			
--	---	--	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu

	x			
--	---	--	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

	x			
--	---	--	--	--

** 0 – nehodnoceno; 1 – výborně; 2 – velmi dobře; 3 – dobře; 4 – neprospěl/a

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

	X			
--	---	--	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce (publikace, referáty, apod.)

		X		
--	--	---	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

- 1) Vysvětlíte rozdíly v materialismu mezi ženami a muži.
- 2) Jakým způsobem může materialistická orientace ovlivňovat partnerské vztahy v rodině včetně výchovy dětí?
- 3) Která osobní očekávání Vám výzkum nepotvrdil?

Celkové zhodnocení (klady a nedostatky):

Autorka DP se zabývala aktuálním tématem sociální psychologie, vlivem materialistické hodnotové orientace na kritéria výběru životního partnera u mužů a žen. V teoretické části DP autorka vysvětluje klíčové pojmy – materialistické a postmaterialistické hodnoty, materialismus, pozornost věnuje také dimenzi materialistických hodnot. Dále pak předkládá výstupy ze zahraničních i domácích výzkumů na téma materialistické hodnotové orientace. V praktické části DP seznamuje čtenáře s kvantitativním výzkumným šetřením, jehož cílem bylo zjištění, zdali má materialistická hodnotová orientace vliv na kritéria výběru životního partnera a jestli existuje rozdíl v míře a vlivu materialismu na výběr životního partnera mezi muži a ženami.

Po stránce obsahové a gramatické považuji DP za velmi zdařilou a oborově přínosnou. Drobné nedostatky nalézám ve formální stránce DP – autorka nedodrží v celém textu jednotnou citační normu (např. s. 10, 24, 26). Také v textu postrádám samostatnou podkapitolu „Diskuse“, v níž by autorka kriticky a s odstupem zachytila možné nedostatky realizovaného postupu včetně reflexe osobního zamyšlení nad dosaženými výsledky a případnými vynořujícími se otázkami.

Doporučení k obhajobě: doporučuji

Navrhovaná klasifikace: výborně – velmi dobře / dle výsledku obhajoby

Datum, podpis: 18/5 2015

Mgr. Lucie Vačková